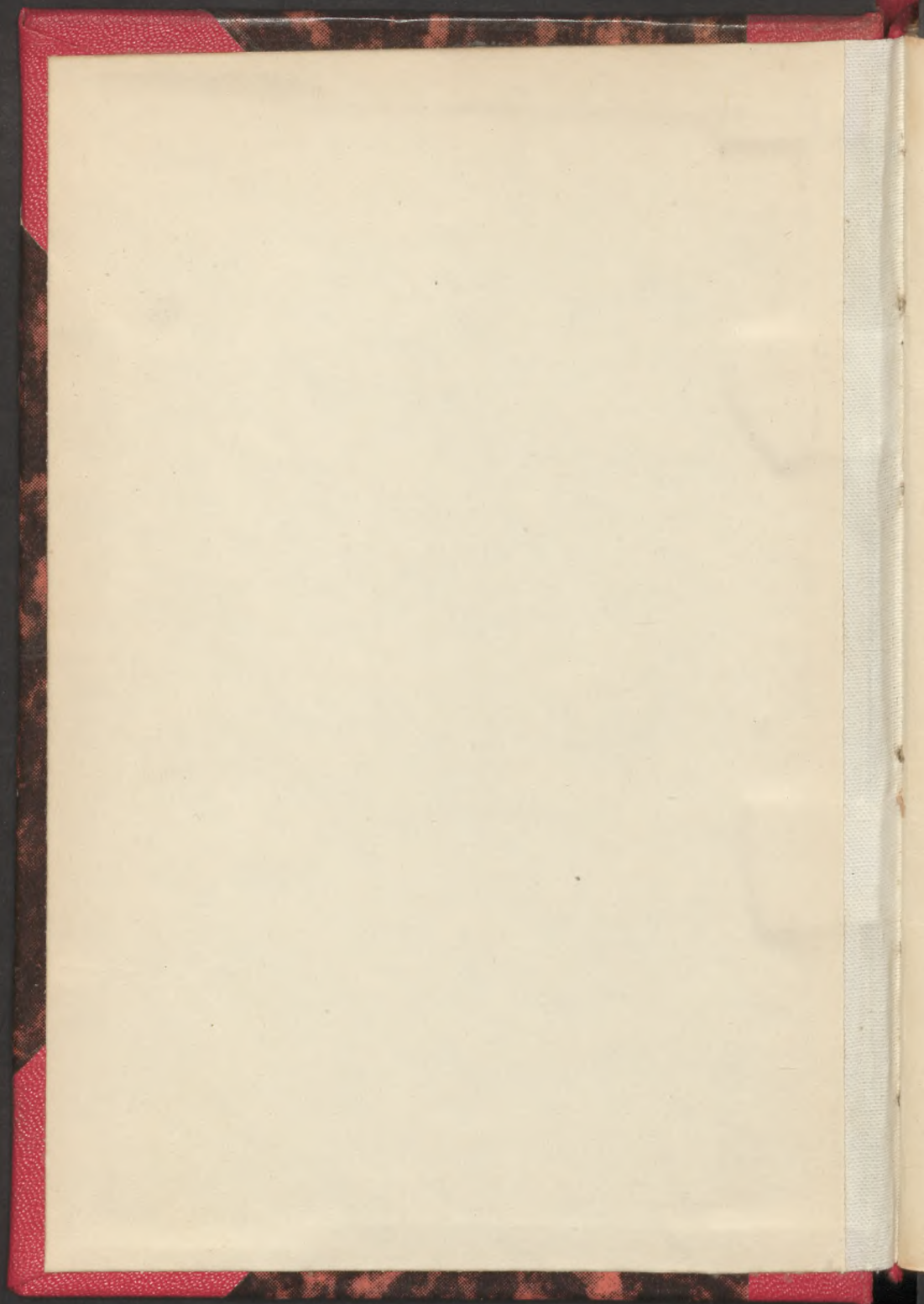
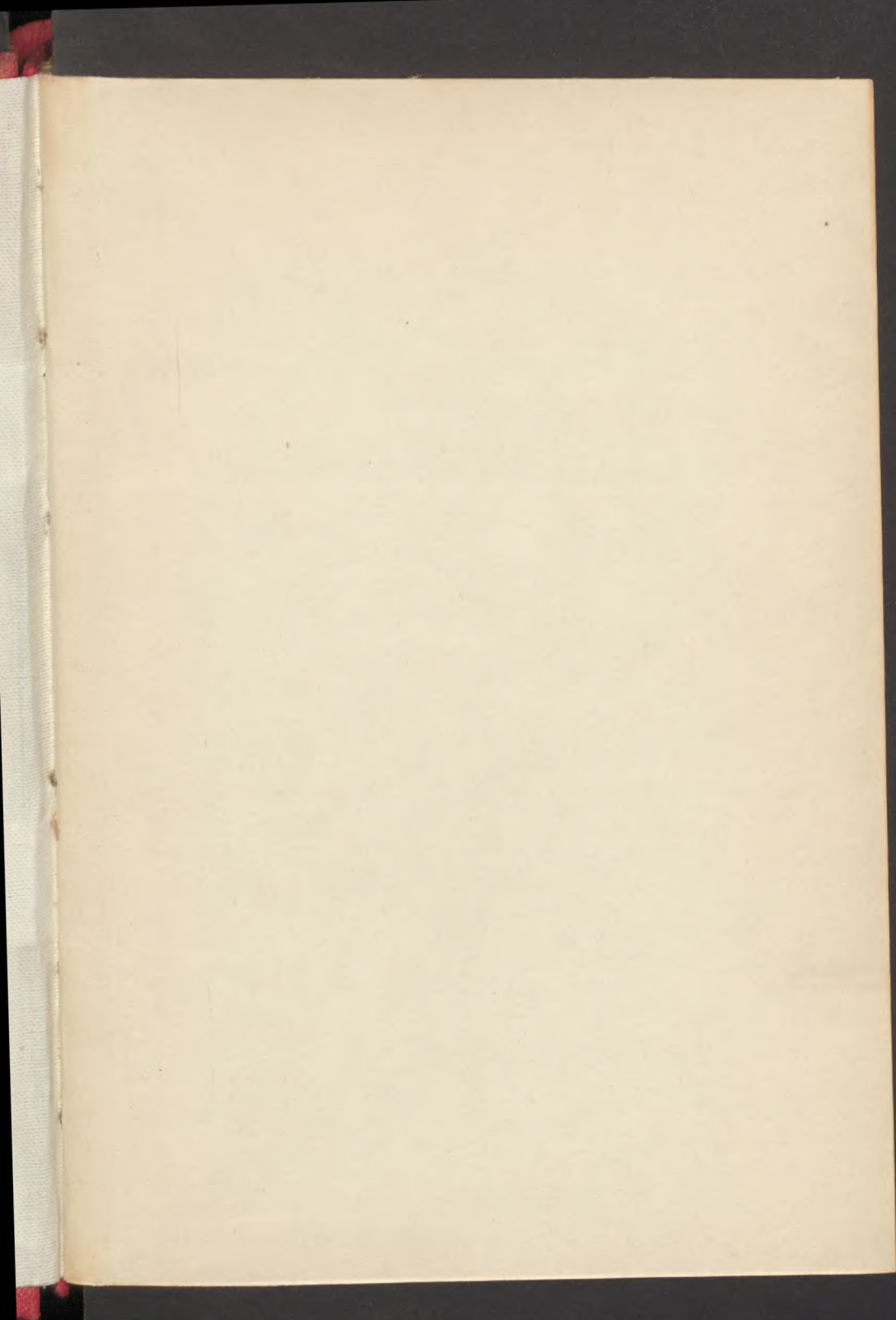

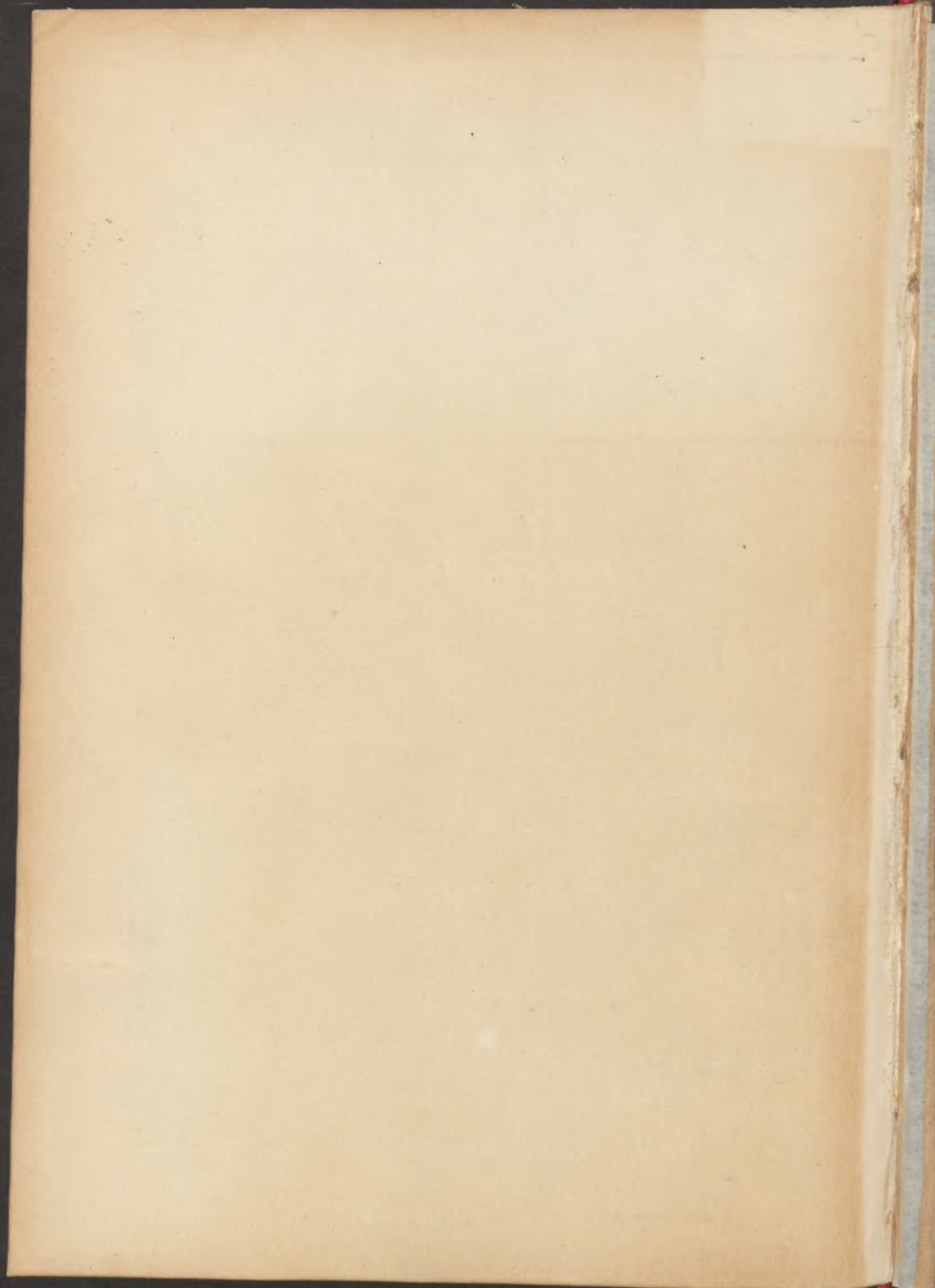
313.144

OSZK

.....

313144

Petene!

Eredeti székely **góbéságok**, anekdoták és kacagtató
históriák. Összegyűjtötték a budapesti „Péterfy-Asztal”
vidám székely tagjai.

Sajtó alá rendezte:

Péterfy Tamás

Mühlbeck K.

Péterfy Tamás kiadása, Budapest, IX., Köztelek.

Ára 1 korona.

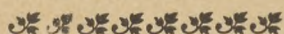
28

PÁLYÁZAT GÓBÉSÁGOKRA!

1910. évben kitűzött 5 arany pályadíjunkt a következők nyerték:

Csulak Lajos tanár Brassó
Barabás József Segesvár (Vármegyerház)
József Dezső Firtosváralja

A hátralevő 2 aranyat a „Nete ne!”
góbéságok megjelenése után adja ki
a „Péterfy-asztal”.

1911. évre

ismét 5 arany pályadíjat tűzünk ki
eredeti székely góbéságokra abban a
reményben, hogy ez évi gyűjtésünk
sikerültebb lesz, mint az első. A góbé-
ságok Péterfy Tamás író (Budapest,
IX. ker., Köztelek) címére küldendők.

▼ A „PÉTERFY-ASZTAL”. ▼

Vetene!

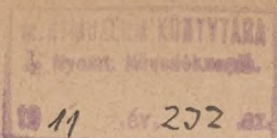
Eredeti székely **góbéságok**, anekdoták és kacagtató
históriák. Összegyűjtötték a budapesti „Péterfy-Asztal”
vidám székely tagjai.

Sajtó alá rendezte:

Péterfy Tamás

Péterfy Tamás kiadása, Budapest, IX., Köztelek.

Kedves olvasó!

A budapesti „Péterfy-asztal” két célt szolgál. Gyűjti és közreadja az eredeti székely góbéságokat. A céllövészet terjesztésére célfegyverekkel látja el a székely elemi iskolákat. A góbéságok néhány havi gyűjtéséről „Nete ne!” gyűjteményben számol be. Gyűjtésünk gyöngeségét menti a rövid idő. Jövő évi gyűjtésünk teljesebb lesz, de kérjük, hogy eredeti góbéságokat többen küldjenek be. Őt arany pályadíjat jövőre is kitűzünk az öt legeredetibb góbéságra.

Székelytestvéri szeretettel

Barta Péter (Olasztelek),
 Balázs Endre (Barót),
 Bartalis Márton (Csíksomlyó),
 Bálint Domokos (Firtosváralja),
 Bálint Károly (Gyimesbükk),
 Bálint János (Gyimesbükk),
 Bekő Balázs (Étéd),
 Benedek Mihály (Nagykadács),
 Bíró Ábrahám (Csíkmindszent),
 Csató Lajos (Borszék),
 Csató István (Borszék),
 Csernay Ödön (Budapest),
 Fekete Albert (Marosvásárhely),
 Gálfi Ferencz (Korond),
 Gáll Ferencz (Aldoboj),
 György Péter (Gy.-Szent-Miklós),
 Hegedűs András (Budapest),
 József Dezső (Firtosváralja),
 József Jenő (Firtosváralja),
 Kis János (Nagykadács),
 Lőrincy Dengezius (Szt.-Ábr.),

Márkos Mócsi (Tordátfalva),
 Nagy Dénes (Kobátfalva),
 Nagy Károly (Galambfalva),
 Orbán Iános (Derzs),
 Pap Sándor (Sz.-Szentmihály),
 Pap Béla dr. (Kobátfalva),
 Pap Emil (Sz.-Szentmiklós),
 Páskuj Alajos (Szamosujvár),
 Péterfy Tamás (Nagyajta),
 Rédiger Géza (Szabéd),
 Robonyi Ferenc dr. (Kobátfalva),
 Sántha Imre (Csíkvárdotfalva),
 Sárosy Róbert (Medgyes),
 Szamosi Soós Vilmos (Szt.-Ábr.),
 Szabó Ferenc (Nagysolymos),
 Szinte György (Sepsikőrispatak),
 Szász Dénes (Siménfalva),
 Szász Domokos (Siménfalva),
 Takó Károly (Barót),
 Török Sándor (Marosvásárhely),
 Végh Mócsi (Tordátfalva),

a budapesti „Péterfy-asztal” tagjai.

Az a két tekergő.

Eppen a templom közelében vala a Mózsi bá földje és a plébános az ablakból látja, hogy Péter és Pál napján erősen dolgozik a góbé. Nosza ráküldi a csendőroket az ünneprontóra és a csendőrök megszólítják:

— Ma ünnep van Mózsi bá! A templom közelében nem szabad dolgozni!

— Miféle ünnep? — kérdezi a góbé, mintha nem tudná.

— Péter és Pál szentek.

— Óh, az a két tekerő! — kezdi panaszosan Mócsi bá — hát ezek hol voltak mindenszentekkor, amikor ünnepeltem? Ilyen szorgos munkaidőben henyéljek értük?

De azért félbehagyta a dolgot, mert harangozni kezdtek.

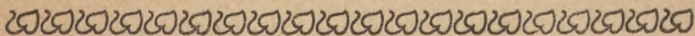
A császárvágás.

A „császárig“ vitte a pörét az oláhfalvi székely atyafi. Ő úgy gondolta, hogy neki „szent“ igaza van, de elverték rajta a port, hogy csak úgy füstölt hazajövet.

Ahogy megérkezik, a kapuból már előre bekiáltott a feleségének:

— Asszony, hallod-e?! Teréz te! Hozd ki azt a fejszét. Mert ha hiába mentem a „császárig“, hát ne is lássak semmiféle *császárt*!

S ezzel úgy tett, amint jónak gondolá s az udvaron díszelgő terebélyes császárkörtefát úgy kívágta, mint a pinty.

Szűk takarmányterméskor.

Nagy szárazság vala egyik esztendőben országszerte. A székely ember igen szereti az állatokat, hát az éheztetés miatt elhullott barmokért sírni tudott. Están bának is megdöglött az egyik tehenkéje. Megy az utcán fölfelé másnap és meglát négy ökröt, aztán keservesen felsóhajt:

— Istenem! be jó, hogy azok az ökrök nem az enyimek!

(J. D.)

Hárommemberes bor.

Az esperes trágyahordó kalákát csinált. Mikor a munka után lakomához ülnek, nagyon kínálja a székely góbékat a savanyú borral:

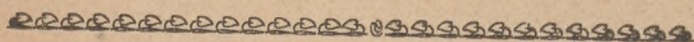
— Tessék Están bácsi! Fogyaszsza, mert ez jó bor. A saját termésem!

— Biz ez fájin bor, csupa hárommemberes! —

dicséri a góbé, de kit a pap meg nem ért, hát megtudakolja:

— Están bá! milyen az a háromemberes?

— A bizon instálom olyan, hogy az egyik lefogja, a másik beleönti a torkába, a harmadik lenyeli, de *a hideg menten kirázza tőle.*

Az akadály.

József uram, kit józanon csak nagyon ritka alkalommal lehet látni, a kapufélfának vetve vállát nyugodalmasan füstölget, mikor egy szamár által vont szekere a kapu elé megérkezik s onnan semmi erő, semmi hatalom nem tudja rábírní, hogy a kapun bemenjen.

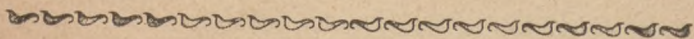
— Mi az átok baja lehet ennek a szamárnak, hogy így megköti magát?

Az asszony kitalálta a bajt.

— Jöjjön bé keed! A szamár még sohasem látta keedet józanul, azért nem mer bójönni!

Csakugyan ez volt az akadály.

(Csulak Lajos, „Góbéságok“.)

Mikor a kiló bejött.

A városban szolgáló székely leányt elküldik egy kiló húsért, de hogy akkor jött be divatba a kiló, hát elfeledte az új szót. Vissza se akart menni, hogy újra kérdezze, hát így adta elő a mészárosnál:

— Már én nem tudom, hogy kilóg-e, belóg-e, de valami lógó húst adjon ezért a pénzért az asszonyoknak.

(Izsák Lajos, Kadács.)

A menasági koldus.*)

Csak az asszony volt honn, midőn alamizsnáért kopogtatott a koldus.

— Hová való kend? — kérdi az asszony.

— Menasági! — felelt a koldus.

— *Mennyországi?* — kérdi csodálkozva az asszony.

— Odavaló! — volt az egyhangú válasz.

— Hát az én lelkem jó első uramot, Palkó Pált ismeri-e?

— Ismerem, jól van dolga, csak a gúnyája szakadozott le róla.

Annak rendje szerint elsiratja az első urát az asszony s kéri a koldust, lenne szíves egy rendecske jó gúnyát**) és egy pár jó csizmát elvinni.

Készséggel vállalkozott a koldus. Az asszony második férje ünneplő ruháját csomagolta össze és adta át.

Kis idő multán hazajött a férj s sírva kérte, ne haragudjon, hogy jó gúnyáját a néhainak küldte, mire elbeszélte a történeteket.

A férj látszólag megnyugodott, azonban tudva, hogy az asszonyt rászédték, észrevétlen lóra ült, hogy a koldust utóljérje.

A falu határán túl egy erdő szélén járt már a

*) Csík-Ménaság. **) Gúnyát = ruhát.

koldus, ki félelmében gyakran tekintgetett vissza és így a sebesen vágató lovast észrevette. A batyut egy bokorba rejté s úgy folytatta útját. Mikor a lovas beérte, kérdi a koldust:

— Nem látott egy koldusembert, batyut visz a hátán?

— De igen, — válaszolt a koldus — ketten jötünk s amott az erdei ösvényen megy Menaság felé.

A gazda tudva, hogy lovon a gyalog erdei ösvényen nem mehet, kérte a koldust: fogja meg lovát, míg visszatér.

Készséggel vállalkozott s midőn az erdő elfedte szeme elől, elrejtett batyuját magához vette s elvágatott.

A gazda visszatérve, hült helyét kapta lónak, embernek.

Sejtette, hogy rászédődött s szomorúan tért haza. Felesége kérdőre vonta, hogy hol járt?

— Lovat adtam szegény koldusnak, hogy hamarabb érjen a mennyországba.

(Csulak Lajos, „Góbéságok“ 1902.)

Sörivó góbé.

— Ugyan, ugyan, Mózsi bá sört iszik? Az német ital.

— Adja az Isten a sört belém, a poharat a németbe,
azt kívánom!

(L. D.)

Akár lóg, akár függ.

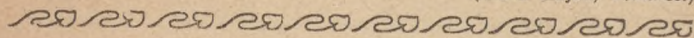
Nem valami kedves papjuk vala a gagyiaknak, hát a püspökhöz mentek panaszra. A püspök azt tanácsolta, hogy míg eljön személyesen az ügyet megvizsgálni, addig a papot függeszték föl. A gagyi góbék annak rendje és módja szerint a papot az erdőben fölakasztották és otthagyták.

Egy hét múlva jön a püspök. Elvezették az erdőbe és ott összezsapta a kezét.

— Hiszen én nem így értettem a felfüggesztést! Erre előáll az egyházi:

— Már így, vagy úgy, nagytiszteletű püspök úr, nekünk Mátyás király megengedte, hogy nálunk valaki lóg, vagy függ, az mindegy.

(Izsák Lajos, Kadács.)

Az Olt meg a Küküllő folyókról.

Régebbi időben nagy dolog volt, ha valaki Csíkból Udvarhely megyébe átment. A „küssőföldön” *) volt, tehát „járt-köt ember”. Egyszer egy atyafi átmén valami ügyes-bajos dögában s amikor hazakerül Csíkba, az otthonlevők elkezdik kérdezni:

— Hát méjen világ van no, ott küssőföldön? Mit csinálnak az emberek? s mi egyéb?

— Hát ott es éppen olyan világ van, mint nálunk — mondja a járt-köt atyafi —, de az emberek mind megbolondultak.

— Hát ugyan bizon méétt?

— Hát csak azért, met az Otót Küküllőnek híjják.**))

*) Küssőföldön = külföldön.

**) Az alsíki góbé ugyanis azt hitte, hogy a világon csak az Olt folyó van egyedül.

A Pesten járt góbé.

(Szepesi rajza.)

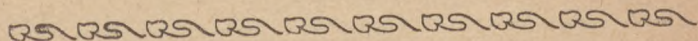
Egy jött-ment, járt-kött góbé sokat beszélt a bolygásáról ország-világból. Aztán a jegyző úrnál borozás közben kérdezi a jegyző:

— Feri bá! járt-e Pesten?

Feri ránéz a jegyzőre. Sokat pillant a szemével és azután felel a kérdésre:

— Hát éppen bé nem jártam Pestre, de olyan közel jártam hozzá, hogy meghajíthattam volna egy kővel.

(József Dezső.)

A gondos egyházfi.

Haldoklik az öreg székely és végrendeletet csinál. Hagyományoz mindenik fiának valamit, hanem a végén eszébe jut, hogy ő hitközségi ember is. Mint jó egyházfi rágondol az egyházi emberekre:

— Azt a tinót, aki a tavaszon a havasba elvesze a szántás előtt hat héttel, hagyom az eklézsiának. Ha pedig megkerül, legyen a Mihály fiamé!

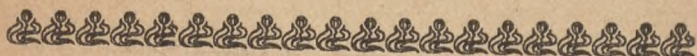
(J. D.)

Mért kerülük a templomot?

— No, Pista bácsi, valék a templomba, de kevesen valának.

— Oh, hadd el te Dénes! Az embernek egész héten a felesége lármáz a fülébe. Az az egy vasárnap van, hát akkor es agyonszidassa magát a szószékből?

Bíró előtt.

- Van magának férje?
- Van bizony nekem, istálom.
- Törvényes?
- Nem bíz az, istálom, mert csak napszámos.

Az aranyosszéki itatóvályu.

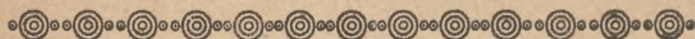

Nagy ceremóniával jár az, ami a község költségére készül. Így volt ez akkor is, mikor egyik aranyosszéki községben a legelőre marhahatót készítettek. Az átvételhez kivonult az előjáróság. Mindenik góbénak volt valami gáncsolnivalója. Gyéresi Mihály az itató-

vályu üregét kicsinyelte, mert abba nem fér bele az ökör feje.

A bíró úr illendőképpen megvédelmezte a vályukészítőt, aki pedig megérdemelte, mert sógorság volt:

— Ugyan Mihály, hát ide nézz! — és beledugta a fejét a vályuba bíró uram. — Mikor láttál te ennél nagyobb ökörfejet?

Kend a gubernátor?

Mikor még a gubernátorok is basáskodtak a székely nép fölött, a gubernátor ellátogatott Csókfalvára. A hír szétfutott. A környékbeli székelyek odagyültek gubernátort látni. Az egyik szentistváni székely kádármester egy kádat akasztott a fejére, azt azért vitte Csókfalvára, hogy ott majd leteszi, rááll és úgy biztosan meglátja a gubernátort. Ugyancsak Szentistvánról szaladt Csókfalvára gubernátort látni két székely legény és siettükben úgy belebotorkáztak a kádár fején levő kádba, hogy a kád összeomlott, egyik legénynek a foga kitörött és vérzett. Eppen a csókfalvi faluvégen valának és a jajgatásra, lármára rengeteg nép kifutott. A nagy csődületre a gubernátor is kiment a kíséretével és megkérdezte az épen maradt székely legényt, hogy mi történt? A legény ámulva néz rá és kérdéssel felel:

— Kend az a gubernátor?

— A gubernátor én vagyok, de mi történt magokkal?

— Na, ha kend a gubernátor, akkor nem vala érdemes oly nagyon futni, hogy még András bát is elüssük, Pistának is a fogai kitörjenek, mert úgy látom, hogy kend is csak egy ember!...

(Barabás József, Segesvár.)

Borzfogás.

Pali bácsinak gyönyörű borzbőr-tarisznya lóg az oldalán. A városban meg is bámulják, meg is kérdezik, mert két borz bőrből került ki a szép bőrtarisznya.

— Ugyan Pali bácsi, hogy lehet két borzot fogni?

— Hogy-e? — veti oda Pali bácsi, — hát megfogok hármat, elszalasztok egyet s megvan!...

A hideg ellen való tanács.

A hó ropogott a talpa alatt, a foga vacogott a harangozónak, mikor lejött az esteli harangozásról.

Eléje áll egy székely legény:

— Kend is jobban csinálhatná Dani bá, hogy ne fázna annyit!

— Tán fűttenék a toronyba te?

— Nem az, hanem reggel elhúzná a delet is, meg az estélit is!...

A tehénpásztor sorozáson.

G.

— Huszárnak sorozának bé, hát értesz-e a lovakhoz Están? — kérdi a sorozó bizottságból a jegyző.

— Már én nem igen, mert öt esztendőttől kezdve eddig a perzig, mindig csak marhák között valék.

A káposzta meg a hús.

— Egyél Están káposztát is, mert az éppen olyan jó, mint a hús!

— Ne mondja azt édes apám, mert ha igaz volna, hát a kutyák még a kertben mind megették volna.

(József Dezső, Firtosváralja.)

Láttál-e már olyan lovat?

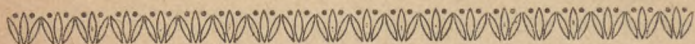
A szentábrahádi papot meglátogatja az esperes. Vége a hivatalos dolgoknak, asztalhoz ülnek és éppen töltött káposztát tálal a papné. A tiszteletes asszony régóta haragudott a papra, mert a töltelék borítékát sohasem ette meg. Most aztán az esperes úr előtt felhasználja az alkalmat, mert az esperes úr igen szépen megette a tölteléket a pakoló káposztalevéllal együtt.

— Ugyan miért nem eszi meg a töltelék haját is?

— Láttál-e már olyan lovat édes feleségem, amelyik az abrakos tarisznyát is megette volna?

— Csak nézné meg az esperes urat s mindjárt látna...

(J. D.)

Az úr fizessen.

Egy faluból valók valának. Székelyek valának. Aztán városba kerültek. János bának ment előre a sora, haladt az ipar és házat vett. Lakóul fogadta a falubelijét, akit Rozsdásnak hívtak és a vasútnál kecmergett. Soká várt a kinevezésére. Teltek az esztendő, de végre megjött a kinevezés. A főnök úr átadta és Rozsdás ragyogó arccal sietett hazafelé. Az utcán találkozott János bával.

— Jó napot, Rozsdás, de öröme van! — szólt János bá.

— Megkaptam a kinevezésemet és nem vagyok én Rozsdás, hanem Rozsdás *úr*! A feleségem sem Juliska, hanem tekintetes asszony, mert én úr vagyok!

— Jól van no! — hagyta rá János bá. — Hát tekintetes Rozsdás úr, mától számítva négy koronával több a havi házbér. Aki úr, az fizessen!...

(Barabás József, Segesvár.)

A góbé tanúi.

Bejön az irodába egy székely, aki valami verekedésben volt ludas. Nem történt ugyan semmi, mindössze a góbé úgy vágta fejbe Kis Jánost, hogy meghalt, de a törvényszék „akadékoskodott”. Tehát ügyvédre volt szükség.

— Úgy volt — mondja a fiskálisnak a székely — hogy én Kis Jánost csak meglöktem és ő aztán neki ment a falnak.

Az ügyvéd megcsóválja a fejét:

— Ezt bizonyítani kell. Ki látta, hogy így volt?

— Az egész falu látta.

— De tanúk kellene. Két tanú. Két ember, aki látta. Hát ki látta?

— Az egész falu látta.

— Az nem ér semmit. Két ember kell, aki eljöjjön a törvény elé eskü alatt vallani, hogy Kis János a falnak ment.

— Olyan is van.

— Kicsoda?

— Hát . . . Nagy Péter, a sógorom. Meg Hajmás István, a komám.

Az ügyvéd föllélekzik:

— Na végre! Hát ezek látták?

— Látták. Ott álltak mellettem.

— Hogy a falnak ment?

— Hogy a falnak ment.

— Es eljönnek azt eskü alatt bizonyítani.

— El.

— Hát beírhatom a nevüket?

A székely megvakarja a fejét.

— Tessen azzal a beírással vagy holnapig várni.

Előbb beszélek velők.

(Tolnai Világlapja, 1910.)

A góbé-esküdt érdeklődése.

Esküdtszéki tárgyaláson történt. Két kocsis a vádlott, kik egy velük szembejövő és előlük ki nem térő gazdálkodót agyonütöttek.

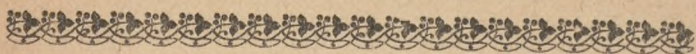
Elnök (egyik vádlotthoz): Adja elő őszintén, hogy történt a dolog, mondjon el mindent!

Vádlott: Hát instálom az úgy vót, hogy gazdánk, a tekéntetes úr azt poroncsolta szeredán nekem s Pistinek, a társomnak, hogy csütörtökre vigyünk bé a városba egy szekér árpát s egy szekér rozsot s az árpát 3 frt 20-on, a rozsot 4 frt 30-on adjuk el. Fel es töltöttünk 10—10 zsákval a hámbárokból s mikor vilámodott megindultunk a két szekérvel, én vótam a barnákkal, Pisti pejekkel. Ahogy a patakhídhöz érünk, egyszer csak egy atyafi jó két lovacskával szembe, amint közelebb-közelebb jó, nem tér ki. No, gondolom, még várok s én se húzódok, hát eccer csak csatt! s a csábéli lovam lábának neki a csatlássá úgy, hogy a ló le! No erre én se valék rest, le a gabona tetejiről s neki az atyafinak az ostornyéllal, hogy osztán mi történt, nem tudom!

Következnek a tanú kihallgatások, véd- és vádbeszéd, mikor ezeknek vége, elnök vádlottakhoz fordul s kérdi, hogy nincs-e valami mondanivalójuk? (Hallgatás.) Majd az esküdt urakat kérdi, hogy nem akarnának-e valamit a vádlottakhoz szólni, vagy tőlük kérdezni?

Több percnyi csend után föláll az egyik esküdt (ki egyszersmind szeszgyáros) s azt kérdi a tényállást előadó vádlottól: „Te legény, van-e még sok abból a 3 frt 20-as árpából s 4 frt 30-as rozsból, mert ha van, egynehány szekérrel béhozhattok hozzám!”

(Bíró Sándor, Kézdivásárhely.)

Az öngyilkos góbé.

Elkeseredett Márton Pétör, aztán kimondotta, hogy beleöli magát a Küküllőbe. Neki is ment a folyónak és mindenki azt hitte, hogy belehalt. Pedig másnap mosolygós arccal köszöngetett szerencsés jó reggelt az ismerősöknek, akik a tavaszi víztől rémségesen megáradt folyóban gondolták Pétört.

— Hát te, Pétör, nem haltál a Küküllőbe?

— Hagyjátok el hé, mert az úgy megnőtt, hogy közel sem tudtam menni hozzá!...

A tükrös cibere.

Még a cibereleves is csak úgy jó, ha füstölt disznóhús főtt benne, vagy legalább szalonnatepertyűs rántással készítik. Hanem a csíki góbét nem szerette a felesége. Nem is főzött neki zsíros cibere, hanem csak valami vízfélét. Nézegeti a góbé, de az asszony is beleszájál.

— Mit nézeget kend?

— Mert én, édes feleség, az Istennek sem eszem olyan cibere, amelyikbe meglátom magam!...

Mit szült a grófné.

A Mikes grófok ősfészke régtől fogva Zabola. Ott élnek, ki tudja hány száz éve már. A székely nép mindig szerette a maga fájából való előkelőket.

Valamelyik grófné egyszer más állapotba jutott. A jólelkű grófné állapota iránt érdeklődtek a falusiak s várták, hogy mi lesz. Egyszer aztán megajándékozta a férjét egy kis leánynyal. A hír kiszivárgott a faluba is, hol a következő párbeszéd fejlődött ki:

— Hallá-e ángyom, hogy a nacscsás grófné megbetegedett?

— En nem te!

— Meg, meg. Hát azt hallotta-e, mi je született?

— Én nem. Hát fia-e, vagy leánya?

— Az tugya-e, sem nem fiú, sem nem leány, mert az *kontesz*!

(Csulak L., „Góbéságok“ 1902.)

Mikor nem bogaras a góbé.

A székely ember okosságát, találékonyságát az idegenfélék lekicsinyelik. Azt mondják a sokfélehez értő góbéról, hogy bogaras. Egy marosvásárhelyi kopaszfejű csizmadia-góbénak mondotta egy idegen úr:

— Maga is olyan bogaras góbé!

— Már én szeretnék olyan bogarat látni, amely megél a fejemen! — és megsimogatta gömbölyű, kopasz fejét az öreg.

A harangozóné harangozott.

Imre bá éjfél felé vetődik haza. Az asszony erősen prédikál, mert haragszik.

— Nem tudott hazajönni esteli harangszóra, mint más? . . .

— Nem jöhettem, mert harangszó sem volt. A harangozó velünk volt . . .

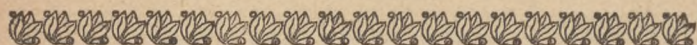
Közbe a szomszédban a harangozóné is veszekedik az akkor hazaérkező embörrel, de hát ütötte is a gazdát. Az Imre bá felesége is kedvet kap.

— Mert a harangozóné harangozott estére, most is ő supogtat a szomszédba, azt a kirilejzumát kendnek! — és hatalmasan elsupogtatta Imre bát.

Másnap a harangozó kérdi Imre bától:

— Te Imre te, vajjon ma es a harangozóné harangoz-e estére?

— Abba már nem egyezem belé hé!...

Góbésan.

Hazajön a székely földműves tanuló fia. A gimnáziumban igen jól tanult, hát büszke rá a gyermek. Otthon is gyakorolja a gimnasztikát, fejre áll stb. Azt mondja az apja:

— Ne állj a fejedre Jóska, mert a fejedbe megy a vér.

— Hátha a lábamra állok, mért nem megy a lábamba a vér?

— Azért fiam, mert az nem üres.

A góbé szekeres.

Valami örökösödés miatt a távoli rokonokkal össze-
zördült egyik nyárádmenti familia. A harag soká tartott.
A Dani gyerek katonáskodott három esztendeig, meg
is változott, hogy alig ismerték meg itthon, de az atyafi-
sággal a haragot még mindig tartották.

Marosvásárhelyről a vásárról ment haza a katonás-
kodásból haza került Dani legény. Jó két lova volt,
ügetve mentek. A városon kívül már távolról megismerte
egyik haragosát, de tudta, hogy az nem ismeri meg őt,
mert a harmadik faluban lakik, aztán három éve nem látta.

A batyus asszony meg is szólítja az ismeretlen
góbét, hogy:

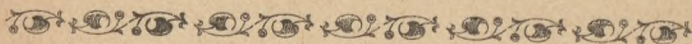
- Nem vinne el Ákosfalváig?
- Én bizon el, jó pénzért.
- Menyit kér?
- Hát magát húsz krajcárért elviszem. Az asszony

felrakja a nehéz batyuját, aztán felül. Mikor egy darabig mennek, odaszól a góbé.

— Hiszen én csak magának adtam helyet, a batyuról szó sem volt. Azért külön fizesen, mert külön helyet foglal a szekéren. Vagy vegye a hátára.

A fősvény asszony inkább a hátán vitte a pakkot, csak ne fizessen érte. Mikor leszállt, jobban el vala fáradva, mint amikor felült. Dani csendesen odaszólt az elfáradt asszonynak:

— Isten áldja meg. Aztán ne felejtse el, hogy azért fáradott úgy el a szekéren, mert a Gyürkös-család örökségit emelte, nem a magáét...

Bordicséret.

Az újszékelyi esperes úr rettentő módon szerette, ha a borát dicsérték, mert arra a bornak szüksége is volt. Kalákahordásnál odaszólnak Márton bához, aki pedig a falu igazmondója vala:

— Te Márton! Ma te se mondd ki a szót.

— En aztán ki mindenről, ha sírnak is érte!

— Hát az esperes borát megdicséred-e?

— Meg én! No, meghalljátok!

Mikor a kaláka befejezésre az áldomás következett, hát az esperes úr rendre kérdezi a kalákásokat:

— Hogy ízlik a bor? Ugy-e jó?

Márton bához is elkerül a kérdéssel, miután mind megdicsérték az érdemtelen tavalyi nyúlós bort, melyet az esperes úr megseprűzött és elvette a nyúlósságát. Most aztán lesik a szókimondó székely szavát.

— Ugy-e jó? — kérdi az esperes.

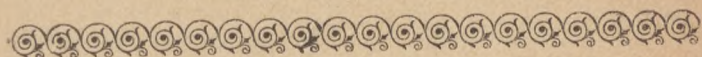
— Jaj, be jó ez a bor esperes úr, igazán jó, amióta *nem kell rágni!*

Otthon drága, máshol olcsó.

Vecsernyés Dénes híres disznóherélő vala a falujában. A biztos kezű herélőket drágán fizetik, mert a sertés értékes jószág. Egyszer Vecsernyést valami uradalomba, de a falujától messze hívták herélni. El is végezte három nap alatt a rengeteg munkát, de a számolásnál az úri gazda nem adott többet darabonként négy fillérnél. Az uradalmi béresek közül egyik éppen falujabelije vala Dénesnek. Otthon húsz fillérért herélt neki mint szegény embernek. Hát szó nélkül mégsem állotta meg:

— Dénes bá! hát itt négy s otthon húsz?

— Ahol nem ismerik, ott olcsó az ember!

A tehénpásztor meg a szolgabíró.

Valamikor, nem is régen, rettentő nagy urak voltak a Henter szolgabíróék Erdővidéken. Ma már kivesztek, de az emléküik él, mert igen gorombán bántak mindenkivel. Csupán a tehénpásztor, az Istók bá nem félt tőlük, mert bírta tréfával. Egyszer vágat Bőlönből hazafelé a Henter főszolgabíró. Istók bá az úton tereli a csordát,*) de nem terelte félre az állatokat a vágató lovak elől. Így aztán a főszolgabíró kénytelen volt az útszéleire kitérni. A csorda elvonulása után a pásztorra kiált a főszolgabíró:

— Te akasztófára való, te himpellér . . .

— Ne tessék instálom haragudni, hiszen tudtam, hogy az okosabb engedni szokott! . . .

*) Csorda = bivaly-, ökör- és tehéngulya vegyesen.

Szemébe mondta.

Szántogatott az udvarhelyszéki ember két kis tehenével; az idő azonban nagyon meleg lévén, a legyek erősen csípték a szegény Bimbót, amiatt nem húzta jól az ekét. A székely váltig biztatta, váltig fenyegette:

— Csá Bimbó! mae! ma bizony ma!

De a Bimbó csak nem ment egyenesen. Egyszer megharagszik az atyafi; nem állhatta már tovább, odaugrik a Bimbó elé:

— Nó Bimbó! én most mögmondom szemödbe, hogy a farkas egyön me, értöd! — mondta önérettel.

Innen maradt fenn, hogy: *Megmondta szemibe, mint az udvarhelyszéki ember a tehenének!*

(Csulak Lajos: „Góbéságok” 1902.)

A mérlegnek is van esze.

A brassói vasútállomáson két székely legény azon tanakodott, hogy méressék meg magukat mindketten 6 fillérért; azaz: hogy csalják meg az automata-mérleget. Az egyik elkezd:

— Hát csináljuk úgy, tesvér, hogy én bévetem a három kracárt s megméretem magamot; s amikor én le az egyik lábamat, te es fel a tédet az egyiket s amikor én a másikat is le, te is fel a tédet a másikat s így szépen megcsaljuk.

Úgy is tettek, de bizony amint egymást fel akarták váltani, a mérleg működése megszűnt.

Azt mondja erre a másik nagy búsan:

— Hadd el, met annak és van esze!

(Szántó Elek, Brassó.)

Mindentudó székely.

Hirős ember vala Váralyai Ferenc a környéken. Mindenki ismerte legalább hírből. Mindentudónak nevezték, de hát bölcs is vala őkelme.

Egyszer, amint az utcán megy a kis Dénös fiával, hát a fia ki akará próbálni a hirős, tudós apját. Azt kérdezi:

— Édes apám! Kijed mindent tud, azt mondják. Hát tud-e hegedülni?

— Meglehet édes fiam, de még nem próbáltam.

(Szabó Gyula, Marosvásárhely.)

A deputáció.

Háromtagú küldöttség jött fel a fővárosba madátumot kínálni. Egy *csíki* kerület küldötte a három góbét, s egyben megbízta őket, hogy csak minisztert, vagy legalább is államtitkárt fogjanak.

Csakhowy ilyen reflektáns már nem akadt, más szőrű-bőrű, pedig odahaza is kerül. Megnyúlt ábrázattal kocogtak hát kifelé a munkapárt választói irodájából s szentül megfogadták, hogy többé ilyen vásárba nem elegyednek.

No de hogy a veszett fejszének legalább nyele kerüljön, úgy gondolták, körülnézik egy kicsit a várost, hogy mégis legyen miről beszélni odahaza.

Tanulmány útjukon aztán eljutottak az *Erzsébet-térre* is. Itt elsőnek a *Nemzeti Szalon* épülete tűnt a szemükbe. Körüljárták kétszer is, de csak nem tudták kisütni, hogy mire való alkalmatosság legyen. Végre megszólal öreg Szalma komé:

— Ijen *kiriptát* ahajt láték én már Barassóba is, de annak egyik felin se mérték kávé. (Persze a kioszkot értette.)

Aztán tovább ballagtak a *Semmelweis* szobráig. Itt is Szalma komé fejtette ki művészeti tudását. Bütykös ujjával a csecsemőkre mutatva, foghegyről mondta:

— Otthun Kása koménak több van s ahajt mégse faragák kőbe.

— Ahajt van a *bábaasszony* is! — lelkendezett a Veres Pálné szobrától visszatérve a másik góbé.

Szalma komé egy pillantásra konstátálta, hogy:

— De biz' az! — Hanem valami lehetett köztük, mer' hátval vagynak egymásnak!...

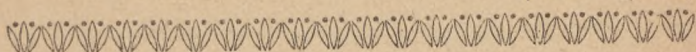
(Kovács János, Budapest.)

Góbé-vigasztalás.

János bá erősen kínálja a feleségét egy pohárka fájin pálinkával:

— Vesd bé Sári! E jót töszön. Az első feleségem is ettől olyan csördösön hót meg, még nem is szólott.

(N. B. Segesvár.)

Csak a torából jól lakhatna.

Megveri a góbé a kamasz fiát, hát az sem hagyja szó nélkül.

— Ápám! bár kijedöt az Isten elvönné!

— Nem bánám édes fiam, csak a torodból*) jól lakhatnám egyszer.

(J. D., Pest.)

*) Tor = temetés utáni lakoma.

Egybe jöjjön haza!

Aratásból megy haza a székely ember, de mielőtt egyébbhez fogna, odaszól a feleségéhez:

— Te Rózsí te, elmögyök egy kicsi pálinkát inni.

— Oh, ne menjen el no, üljön itthon veszteg!

— Vaj el te, met szomjas vagyok erősen.

Végre az asszony sem ellenkezik, hiszen megérdemli a munkájáért, mert jól dolgozott, hanem meghagyogassa:

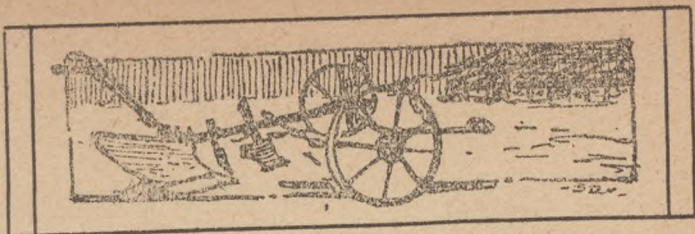
— De jöjjön haza egybe!*)

Visszaszól a székely:

— Oh te Rózsí, hát mikor szoktam én diribdarabba hazajönni? ...

(Izsák Lajos, Kadács.)

*) Egybe = egyszeribe, rövidesen.

A lovak között a góbénak van több esze.

Ferenc Están a székelyek között mindig híres lókupec volt. Amely lóra rámondotta, hát az holtbizonyos volt, amit mondott. Csak egyszer akadt meg. Két feketét vett. Hosszú farka vala mind a kettőnek, hogy a földön húzták, ha fel nem bogozták. Külön-külön vette, aztán összetanította. Különben ez volt a mestersege. Mikor már minden ment, mert a lovak szépen mentek együtt, hát rájött a legnagyobb bajra. Az üres kocsit vitték, de ha húzni kellett, még az üres kocsit is kátyúban hagyták. Nem használt sem szép szó, sem ostor, sem semmi. Ferenc Están igen elbúsult. Ezzel a hibával már nehéz eladni a bukaresti bojároknak a két feketét — szavatosság mellett. Ferenc Están nem csálhat, mert híres ember, ismerik. Csak addig panaszkodott, míg a góbé Toppancs Gyurkával találkozott. Gyurka bá mindjárt vállalkozott az orvoslásra.

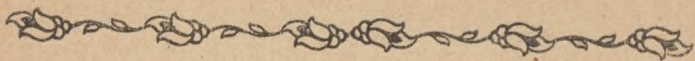
Újra kimentek a kátyúba. A két ló megállott. Bármit próbáltak, nem ment tovább. Gyurka bá hamar kifogta a két feketét. Levette a hámokat is róluk, aztán megjáratta a lovakat és újra befogta.

A csökönyös lovak pompásan kihúzták a kocsit.

— Hogy lehet ez, Gyurka bá? — kérdi Ferenc Están.

— Úgy lehet az, Están bá, hogy ezek a lovak azt

hiszik, ha a hámot leveszem róluk, hogy 8 órát pihentek. Ezek szociálisták, de kevés az eszük. No meg a lovak között mindig a góbénak van több esze!

A Józsi bá tanácsa.

Választás előtt összesúgnak a góbék. A kolompos Józsi bá, az öreg, tapasztalt góbé. Sokféle tervet hoztak, de a Józsi bá szava döntött.

— Atyafiak, csak azt mondom, hogy ezt a szolgabíró elteszszük a nyakunkról.

— Az nem lehet.

— Nekünk bizony könnyen lehet, ha mondom.

És elmondja Józsi bá, hogy fölléptetik kormánypárti programmal. Az állásáról lemond, mert biztosnak látja a képviselőséget, aztán mást választanak meg a választás napján. A tervet elfogadták. A szolgabíró urat nagy többséggel jelölték. Még az utolsó éjjel is abban a boldog tudatban aludott, hogy ő lesz a képviselő. Az állásáról előre lemondott. A nép megtisztelő bizalmát és dicséretét tömjén gyanánt fogadta. A választás reggelén azonban látta a saját lakása ablakából, hogy az ő vezéremberei az ellenpárt zászlójával vonulnak föl. Eljöttek a szolgabíróhoz és bejelentették a dolgot, szemébe mondták az igazat.

— És én erre nem jöttem rá!?... — dühöngött a becsapott szolgabíró, akitől a vidék megszabadult.

— Nem is lehetett instálom — nyugtatta meg a községi bíró — mert hiszen Józsi bá csinálta az egész dolgot s neki több esze van...

(K. R. Gyergyószentmiklós.)

Furfangosan.

Zsiga bá szépen elmondja az esetet az ügyvédnek, aztán kérdi:

- Hát felvállalja-e, de úgy, hogy biztosan megnyerjük, mert másképpen nem fizetek egy vasat sem.
- Ezt biztosan megnyerem, hát vállalom.
- No, akkor aggyon Isten jócakát, nem pörölök.
- Miért Zsiga bá?
- Mert én az ellenpörösöm dógát adám elé, hát azért.

A csóré rigófiú.

A parajdi sót szekereken szállítják szét még most is a székely vármegyékbe. Ezek a sóhordó szekeresek igen víg emberek, de a parajdiak sem különbek. A múlt tavaszon a madarokról, meg a madárfogásról beszélgetnek a távol vidékről Parajdra jött sószekeresek. Mihály bá parajdi ember, hát ő is beleszól a madártudományba, hogy lássák az idegenek, hogy ő is ért hozzá.

— Már én csak annyit mondok, hogy nálunk Parajdon még februáriusban is láthatnak kendtek csóré*) rigófiát.

— Az ne legyen igaz! — mondja egyik sószekeres.

— Ha nem igaz, hát egy veder bort fizetek!

— No, erre már fogadunk! — mondják a sószekeresek.

Aztán annak rendje-módja szerint lerakják a fogadási részt a vendéglős kezébe, amint Mihály bá is lerakta a veder bor árát. A fogadásnak híre futamodott messzi helyen, mert senki sem hitte, hogy februáriusban csóré rigófiút lehetne látni Parajdon. Telt az idő. A fogadások szaporodtak minden újabb találkozás alkalmával. Karácsonyra egy szép fiút hozott a gólya Mihály bának. Attól kezdve még többet fogadott és lerakta a fogadást mind a két fél rendesen. Februárius 1-én eljöttek Mihály bához a fogadó társak és Mihály bá megmutatta kis fiát meztelenül.

— Itt van ni a csóré rigófiú.

A fogadást a sószekeresek vették el, mert Mihály bá az anyakönyvi hivatalban igazolta, hogy az ő becsületes neve Rigó Mihály, a gyereke tehát igazi csóré rigófiú.

J. D.

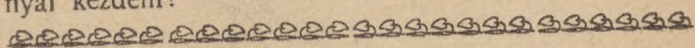
*) Csóré = meztelen.

Akit a felesége megvert.

— Jancsi bá, meg tudná-e mondani, hogy miért teremtette az Isten elébb Ádámot?

— Mert az Isten is tudta, hogy nem jó az asszonnyal kezdeni!

A székely faültetés.

Távíró oszlopokat ásnak be az országút mentén. A fenyőkarók végét elébb megégetik és úgy teszik a földbe, hogy tartósabb legyen. Oda megy egy székely és bámúlja a műveletet, de nem állja meg szó nélkül.

— Hiába sütitek meg azt a fát hé! Ugysem foganszik meg!

(J. D.)

A jegenyefanyesés.

A szentistváni góbék jártukban-keltükben láttak egyszer jegenyefanyesést. A jegenyefanyeső cigánylegény felmászott a jegenyefa legtetejére, aztán onnan kezdve lefelé nyeste a magas jegenyéket. Azt mondja az egyik góbé:

— Nekem is van otthon a kertlábján*) három jegenyefa. Megnyesetném, ha vállalkoznék rá valaki.

— Met én megnyesem komám! — vállalkozott mindjárt egy falujabeli komája.

— Osztán mennyiért?

— Hát egy liter fenyővízért.**) De kikötöm, hogy én alól kezdem nyesni.

Az alku megesett. A liter fenyővizet megitták, aztán hazamentek Szentistvánra. Harmadnap látja a góbé, hogy nem látja a kert lábán a három szép jegenyefáját. Hátramegy a kert végébe, hát mind a három a földön fekszik kivágva, megnyesve szépen.

Káromkodott és béperelte a komáját, aki a járásbírószágon úgy védekezett, hogy:

— Tekéntetes járásbíró úr! Azért vállaltam úgy a jegenyefanyesést, hogy alólról kezdem, mert öreg vagyok és nem mászhattam fel a fa tetejére. Aztán egy liter fenyővízért a világon senki sem nyeste volna meg tisztéesebben. Az jó munka volt.

Mivel ki volt kötve, hogy miként nyesse és öreg letére alulról fölfelé a kopasz fasudaron nem mászhatott a góbé, a járásbíró fölmentette a vád alól.

(Barabás József Segesvár.)

*) Kertlába = kert vége.

**) Fenyővíz = borovicska, fenyőpálinka.

A Péter bá esőtartója.

Péter bá a szomszédfaluba megy téhént venni. Mikor a faluból kiindul, hát utóléri az eső. Bémegy a faluvégén a tanító úrékhoz és egy esőtartót kér addig, amíg a szomszédfalut megjárja. A tanító úr éppen a magától felnyíló, új esőtartóját adja oda Péter bának, de nem magyarázza meg, hogy azon csak a gombot kell megnyomni és kinyílik magától.

Péter bá most folytatja útját bátran a szomszéd falu felé, de közbe elállt a zápor, hát hóna alatt viszi a kölcsönként esőtartót.

Mikor a szomszédközségből visszaindul, hát újra megered a nyári zápor. Csak úgy szakad, mintha kártyából*) öntenék. Péter bá föl akarja nyitani az eső-

*) Kártya = fából készült vízhordó edény.

tartót, de az nem sikerül. Mérgesen a hóna alá csapja és viszi haza, hogy a mendörgős menkő csapna belé!

A nyári zápor bőrig áztatja Péter bát, aztán elvonul. Újra kisüt a nap. Péter bá összevesz az esőtartójával. Gyömöszöli, gyúrja a hóna alatt a beste portékát, hogy még ki sem tudta nyitani. Hát egyszer csak véletlenül megnyomja a gombot. Uccu neki! felnyílt az esőtartó pedig a legszebb idő derengett fölötte. Be akarja húzni, hát nem megy. Beleizzadt az ilyekezettbe... No, de ilyet. Most bőrig ázva, szép időben, felnyitott esőtartóval kellett bemenni a falujába.

Közbe még húzogatja lefelé, de mivel véletlenül éppen a gombot szorítja, hát az esőtartó mindig visszazsalad, felfut.

Beérkezett a faluba, de nem ment be a tanítóékhoz, mert restelte a dolgot. Találkozik a férjhezment leányával az utcán és az megszólítja Péter bát:

— Miért nem csukja le az esőtartóját édesapám, hiszen nem es az eső?...

— Lehúznám én, de visszafut, azt a...

— Hiszen úgy tapogatom, hogy vizes a gúnyája!*) Hol ázott meg kend édesapám? Hiszen esőtartót vitt!

— Tudja az ánti Kírisztus! De vezess bé a házadba, mert mindgyárt pozdorjává töröm ezt az esőtartót, pedig nem is az enyém, hanem a tanító úréktól kérém, hogy a ropogós-recsegős istennyilla suppentana belé...

Péter bá csak harmadnap tudta rendesen elmondani a gombra járó, magától nyíló, kölcsönként esőtartó történetét. Aztán még akkor sem állotta meg káromkodás nélkül.

J. D.

*) Gúnya = ruha.

A fájóslábú szolgabíró.

A választások előtt azt mondja Toppan : Gyurka Firtos Estánnak :

— Te Están, vetted-e észre, hogy meggyógyult a főszolgabíró ?

— Nem én, hiszen most es sántál.

— Hiszen a látása gyógyult meg.

— Nem es tudtam, hogy a szeme fáj.

— De még mennyire! Három esztendeig minden nap látott, aztán soha sem ismert. Tegnap a Pozdorja-utca végéről kiáltott felém: Jó napot, Toppancs Gyurka! Jól néz ki kend! Hát a felesége egészséges-e?

— Hiszen te Gyurka, úgy tudom, hogy két eszten-deje özvegy vagy, mégis ilyet kérdezett? Azt mondom

én, Gyurka, hogy annak a fájós lábú főszolgabírónak a szemén felül az agya es beteg!

— Nem az, csak tudod Están, következnek a követválasztások, hát ez a baja . . .

A székelbecsület.

Ketten voltak. Kibédiak voltak. Borszéki borvizet vittek Kolozsvárra. Aztán összebeszéltek, hogy egyik a másikat ne rontsa. Olcsóbban ne adja a meghatározott árnál. Elindultak tehát két utcán ketten, mert így a konkurrencia még kisebb. Están bá már árult is vagy száz üveget, mikor a nagyvendéglőbe betér. Ott sokat vettek tőle. De mit lát a góbé, amint a vizeket beviszi: a tükörben, mely ajtónagyságú vala, szemben állt vele egy másik góbé. Haragosan kérdi a vendéglőstől:

— Hát az a másik borvizes mit keres itt?

— Attól is borvizet vettem, de olcsóbban adta 2 fillérrel mint kend, — felelte a vendéglős magát fölhalálva és a földig érő tükörből egymásra agyargó góbén mulatva.

— Hát te pimasz! — förmed rá a góbé tükörbeli képmására — nem megegyeztünk egymással, hogyha csak lehet, ne találkozzunk ebbe az utcába?! És még olcsóbban adod, mint én? hát ez a székelbecsület? folyjon ki a szemed!

Aztán egyszerre két üveg borszéki borvizet hajított neki. A talpigüveg tükör összetört. A góbé megijedt. A vendéglős kacagott, de nem büntette meg a székelyt a tükörtörésért, mely biztosítva volt, sőt biztatta a góbét, hogy ne féljen, ne reszkessen.

— Nem félek én, nem is reszketek! — mondja a kibédi góbé — csupán a székelbecsület bántott, de már azt a két üveg borvizet sem sajnálom . . .

(Barabás József, Segesvár.)

A dettó.

Kontóra (hitelbe) vásárolt az egyik csíki atyafi. A dolog vígan ment, mert ingyen adtak mindent; azaz hogy akkor nem kellett mindjárt fizetni. Egyszer azonban elküldi a kereskedő az elég terjedelmes számlát az atyafinak és az a feleségével egyetemben megütközik az összeg nagyságán. Leülnek hát és kezdik a számlát revideálni:

Két kiló cukor 1 forint.

Egy „ dettó — 50 kr.

— Hallá-e? — Szól az asszony indulatosan — hiszen mi „dettó“-t nem is vettünk. Hát legalább tudja-e keed, hogy a mi?

— Én bion nem, pedig még sok dettó van.

— Nohát hallá-e, akkor menjen és kérdezze meg a bótostól.

El is ment a férfi, akinek a kereskedő készséggel magyarázta meg, hogy a dettó annyit jelent, mint: ugyanaz.

Az asszony már várta a férjét a kapuban és távolról kezdte kérdezni, hogy:

— Nohát tudja-e már, hogy mi az a dettó?

— Igen én.

— Hát mi?

— Hát a, hogy te nagy számár vagy s én dettó!!

(Szántó Elek, Brassó.)

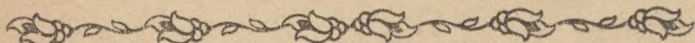
A lóvér.

Erdővidékről a zabot ősszel, cséplés után nagy-mennyiségben szállították Brassóba. A többek között egy fuvaros is beérkezik egy jókora szállítmánynyal a vámházhoz éjfél körül. Az eső, hó hullott, szóval: vad idő volt.

A fuvaros szeretett tréfálni minden dologban s mikor a vámos a házból ki sem lépve kérdi, hogy mit viszen: én bizony *lővért* vinnék.

A vámos zavarba jő, mert még afféle árút nem vámolt. Keresi, forgatja a tarifát, de ott említés sem tétevé a *lővérről*, tehát nem is vámolandó, odaszól a fuvarosnak, hogy „mehet“! Ez akkor örül meg, hogy milyen jó üzletet csinált a tréfájával.

(Cs. L.)

Az a részeges Firtos.

Iszákos legény volt Firtos Están. Mikor megnősült, hát akkor sem hagyta el a szokását, pedig kardos-nyelvű asszonykája vala. Egyik éjjel megáll az ablak alatt Firtos Están és bekopog:

— Itthon van-e az a részeges Firtos?

— Itthon biz a, hogy a ropogós, recsegős, patto-gós istennyila csapná meg a ... — pattog az asszony odabentről.

— No, akkor nem én vagyok Firtos, nincs itt keresnivalóm! — és elment újra inni, mulatni.

A következő éjjel újra bekopog az ablakon:

— Itthon van-e az a részeges Firtos?

— Nincs! Nincs! — kiált ki az asszony.

— Akkor megyek, megkeresem! — és elment tovább inni.

Ne tessék kopogni!

Évekkel ezelőtt az oklándi járásbíró igen-igen finom családból való vala. Még a füle is olyan érzélgősre vékonyodott, hogy az ajtóján a kopogást sem állhatta. Ezért kiírta, hogy „*Ne tessék kopogni!*”

Lövétei embert idézett be éppen. A góbé későn jött, de a tárgyalásról mégis tudni akart valamit, hát megáll az ajtóban és kezd szétnézni. Látja az ajtóra kiakasztott táblát. Mindjárt kész a góbéfogás. Ott várt

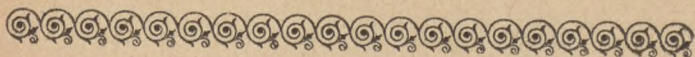
míg délután jön a járásbíró. Aztán felláll és illedelmesen megkérdezi:

— Instálom, ezt a táblát mikor veszik már le?

— Miért? — kérdi a járásbíró.

— Mert engemet még délelőtt kilencre ide idéznek, aztán azóta egyfolytába lesem ezt a táblát, hogy már mikor kopoghatnék bé!?...

Az ideges járásbíró jött nevetett a fufangon. Nem is volt rossz szívvel a lekéssett lövétei góbéhoz.

A nyári pavillon.

Csépelni mentek a csíki atyafiak tél kezdetén Háromszékre. Akkor még vonat nem volt, hát gyalog tették meg az utat. Útközben beesteledtek és azon kezdtek tűnődni, hogy jó volna valahol szállást kérni. Be is megy az egyik egy régi székely nemes kúriába és szállást kér az écakára a kúria felügyelőjétől.

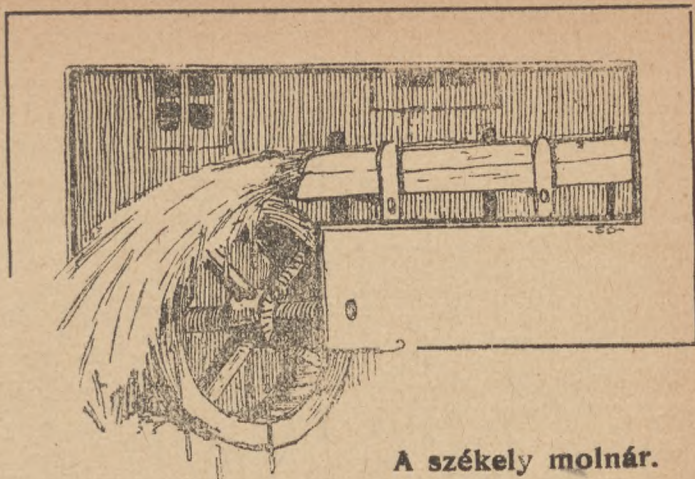
— Istené vóna a szállás — asszongya a felügyelő —, de ha csak a nyári pavillonban meg nem hálnak, más szállást nem adhatok.

— Nekünk akárhol jó lesz, csak az écaka elteljék, — hálálkodva köszöni meg a csíki góbé és behívja társait is.

Lepihennek a nyári pavillonban, de biz az szellős és tél idején hideg is volt. Az egyik atyafi elkezd panaszkodni, hogy biz ő nagyon megfázott. A másik megvigasztalja:

— Hadd el, konyé, ne búsulj! hátha még a téli pavillonba tettek volna, ott bizonyosan megfagyotunk volna.

(Szántó Elek, Brassó.)

A székely molnár.

A fősvény Simon Gyuri, mikor örölni valója volt, hát maga vitte a malomba és megvárta, míg lejárattják a garaton, nehogy sok vámot vegyenek belőle szokás szerint a molnárok.

Most is ott áll és pipál Simon Gyuri. Aztán hol ide, hol oda nézeget, mert mindent látni akar, hát azalatt a molnárlegény rendesen megveszi a vámot a Gyuri bá lisztjéből.

A molnárcsalád bemegy ebédelni és odabenn beszélgetnek, míg Gyuri bá az őrlőt lesi a garaton. Azt kérdezi a molnár:

— Te fiam, te, vettél-e már vámot a Gyuri bá lisztjéből?

— Igen, én édes apám!

— Láttá-e Gyuri bá?

— Nem az, met máshova nézett.

— Akkor menj ki édes fiam a malomba és vedd ki a vámot előtte is, mert a fősvény Simon Gyuri másképpen soha el nem hiszi neked, ha nem látja!...

A jószívű székely.

Darkó Jakab fával készül a városba, hogy eladja. Éppen rakja a szekeret, mikor bejön hozzá az udvarra Salamon, a városi kereskedő. Meg is alkudta a szekér fát négy koronáért, aztán felült Darkó Jakab mellé, hogy a fával ő is visszautazzon a városba. A góbénak eszébe jut valami. Mordul egyet útközben, de rögvést kacagni kezd.

— No, de ilyen szerencse! — és nevetett Darkó Jakab. Salamon kérdezte a szerencséje felől a góbét, de az meg nem mondta volna egy vak lóért. Csak elővette a pompás szilvapálinkás üvegét és szívesen kínálta Salamont:

— Igyék teins úr! No, de ilyen szerencse! Tessék, jó szívvel*) adom! Ne kímélje no! De ilyen szerencse!

Salamon jókat húzott a pompás pálinkából és nemsokára elnyomta a buzgó álmot a kábultságtól. Darkó Jakab egyszeribe visszafordította a lovakat, aztán visszament fástól, vevőstől a faluba. Késő este ébredt fel Salamon. Azt se tudta elébb, hogy hol van. Az jutott eszébe legelébb, hogy Darkó Jakab a szerencséről beszélt.

— Miféle szerencséről beszélt maga, Darkó? ...

— Hát nem szerencse az nekem, hogy eszembe jutott az egyszeri fás székely esete, aki az urat nem akarta hat koronán alul a városba vinni, aztán az úr fél öl fát vett tőle négy koronáért és a fát is, az urat is be vitte a városba. Ez jutott nekem eszembe, de milyen szerencse! ...

— Hát én hol vagyok? ... — kérdi szeméit dörzsölve Salamon.

— Itt a faluban nálam, de öt koronáért fa nélkül a szekeremmel beviszem a városba, mert én jószívű vagyok.

*) Szívvel = szívvvel.

A léghajó.

Katonai léghajó szállt el a székely hegyek fölött.
Volt is bámulója bőségesen. Megjegyzí az egyik:

— Eunyé, de lassan megy...

— Csak azért, mert hegynek megy...

Az almavédés.

Igen finom almafélék termettek a pap kertjében. A pap csak meg tudta oltalmazni a falusiak elől, akiknek szintén volt gyümölcsfájuk, hanem az országút mellett fekvő kertet az utazó népség megdézsmélta. A pap haragudott, a szolga hallgatta a kifakadást. Aztán nem tűrhette szó nélkül, hát megmondotta:

— Már én tiszteletes úr tennék róla!

— Hogy a fenébe tennél, Marci?!

— Már azt én tudom legjobban.

— Hát tegyél róla, Marci. Kapsz egy pár új csizmát érte.

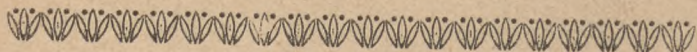
— Nem lesz-e fejelés, tiszteletes úr?

— De felképelés lesz, ha nem sikerül.

A tiszteletes örömmel látta, hogy az országúti nép nem bántja az almáját. A biztos eredmény után érdekelte a védelem mibenléte.

— Hát te Marci, hogy tudád megőrizni a kertem termését?

— Egy zsák erdei vadalmával, tiszteletes úr. Minden este kiszórtam a fák alá az útra. Az idegen utas beleharapott és otthagya, még a gazdáját is emlegette: „No, a Ponciusát az ilyen papnak, aki vadalmát megtűr a kertjében!...”

Házassítás.

Eltelt a szép legényélete Kerekes Mózsinak, hát az apja komolyan kezdé biztatni a házasságra. Mózsi pedig így mentegetőzött:

— Kendnek könnyű volt édes apám, mert az édes anyámat vette el, de én kit vegyek el a sok idegen közül?...

(Izsák Lajos Kadács.)

ÁNOSKA MEGNŐTT.

— Góbéság. —

Ha valaki igen nagyra nő: az is baj, ha nem nő meg: az is baj. Ezt az utóbbit keservesen tapasztalta Simon Jánoska, a Simon Péter bátyám legidősebb fia. Három öcsce volt, mégis őt, a legidősebbet hívták Jánoskának.

Az utána következő Pista egy arasznyival volt magasabb a bátyjánál. Feri másfél arasznyival, Károly, a legkisebb Simon fiú két arasznyival múlta felül a legidősebb bátyját. Ezek után könnyen elképzelhető, hogy miért maradt Simon Jánoson, a legidősebb Simon fiún rajta a *Jánoska* név. Vakaróval sem lehetett volna lehúzni róla, de ő próbált, hogy a kis Jánoskát — Jánosnak nevezzék.

Minél inkább igyekezett, annál inkább nem sikerült. Végre, hogy a falu népe előtt bemutatthassa az ő becsületes nevét, hát szatócsboltot nyitott. Nem haszonlesés kedvéért, hanem csupán csak azért, hogy a nevét kiírhasssa.

Kicsi volt a bolt, de annál nagyobb a cégtábla! ... Amekkora deszkát a háztető elbír, akkora deszkalapra pingálta a becses nevét, hogy azt meglássa, aki nem vak, hogy arról megtudja a világ, de leginkább a falu népe, miszerint őt *Simon Jánosnak* és nem *Jánoskának* hívják.

Még a bolond is elhiheti, hogy az üzlet teljesen bevált. Odajárt a falu apraja-nagyja vásárolni. De nemcsak vásárolni, hanem Simon Jánost, a kis embert — *Jánoskának* szólítani. Szép haszonnal záródott az év végével a szatócskodás, de mindez nem elégítette ki a kis Jánoskát. Mit ér a pénz, a vagyon, ha őt örökre csak Jánoska néven nevezik?! ...

Egyet gondolt és megcsinálta. Az volt a gondolatja, hogy mint legényembert nem is tisztelhetik, de bezzeg másképpen lesz az, ha megházasodik.

Hát megházasodott! ...

Csupa bosszúságában elvett egy lányt, aki egy fejjel volt nálánál magasabb. Ezt persze kényszerűségből tette, mert olyan kicsit, mint ő, nem talált. A házasság úgy esett, hogy az üzlet jó forgalma ki hozta a ház árát és így az új asszonyt a házába vitte. A nősüléssel egyidőben házasodott is ...

Hanem ez sem ért semmit. Mégis csak Jánoskának hívták.

Egy év múlva fia volt.

Ez sem változtatott a dolgon. A Jánoska név örökös akart maradni.

Nőtt a gyermek, szaporodott a család, de a csúnya falusi nép csak nem tudott eszére térni, nem tudta elgondolni, hogy aki két fiú és egy leány apja, az nem lehet Jánoska.

Szomorú napokkal örökös tépelődések töltötték el a Simon Jánoska szívét. Hiába volt minden egyéb szerencséje, mégis boldogtalan vala. A gond, a tépelődés

foglalta el éjjelét-nappalát. Ha valaki csoda módon csak négy ujjnyival megnöveszti, odaadta volna minden vagyonát!... Pedig szépen gyűjtött, sokat összekapart, hogy észre sem vette.

Mikor aztán a kilencéves fia olyan magasra nőtt, mint az apja, tetőpontjára hágott a Simon Jánoska növési vágya. Mindennap méregette a gyermeket s mikor látta, tapasztalta a saját magzatja mellett törpeségét, szinte hogy a guta nem suhintotta meg bánatában.

Ez volt a fordulópont a Simon Jánoska életében. Ezen a napon még csak azt sem remélte, hogy aludni tud. Pedig aludott és álmodott.

Ott aludt a kényelmes családi ágyban egyedül. A felesége a közelben levő ágyban pihent, míg a gyermekek a szomszéd szobában aludtak azon a nevezetes éjszakán. Arra a keserűségre, hogy a kilencéves fia nagyobb nálánál, mélységesen aludott Simon Jánoska és álmodott.

Azt mondja a példaszó, hogy: kövér disznó makkal álmodik, a szegény ember álmában gazdag... Simon Jánoska szintén az álmok édes otthonában érte el vágyai netovábbját. De nem történt az olyan egykettőre, ahogy mások gondolják. Először Jánoska tündérrel találkozott, sokat küzdött, viaskodott, míg elnyerte a tündér ígéretét. Mozgott az ágy az álmodozó Jánoska küzdelme alatt, lehullt a takaró, a párna a harc alatt, de végre megtörtént... A tündér egy varázslatára megnőtt, szép magas ember lett a Jánoska.

Nem lehetett másképpen. Felébredt örömeiben a kis ember. Az ágyban volt, de csoda történt. Előbb megtapogatta magát, nem hitt a valóságnak, nem képzelhette el, hogy az, aki az ágyban fekszik: ő legyen! Kinyújtotta a fejét: keménységet érzett. Megtapogatta. Hát az ágy fája volt... A lábát is kifeszíté és a fejével meg a lábával egyszerre érezte az ágy fáját. Meg-

tapogatta az ágyat a lábánál, a fejénél is, aztán önmagának is be kellett ismernie, hogy nem álmodik. Ez valóság!

— Jánoska megnőtt — szólt magában.

A felesége a szomszéd ágyban meghallotta.

— Mit beszélsz?

Azt, hogy megnöttem! — kezdé boldogan Simon Jánoska. Elbeszélte az ő csodás álmát a tündérrel, meg a nagy küzdelmét... A felesége kételkedett.

— De bizony Isten megnöttem! — erősíté Jánoska

— Hogy lehet az?

— Úgy, hogy a fejemmel is meg a lábammal is érem az ágy bütőjét (fáját). Alig férek el benne!...

Az asszony még kételkedett, de Jánoska nem engedte a dolgot.

— Gyujts gyertyát feleség! Nézd meg, hogy igazán megnöttem!

Erre aztán a fejével meg a két lábával kopogtatni kezdte az ágy fáját. Az asszony nem tudta hamarjában meggyújtani a gyertyát. Hát ez igen furcsa volt.

— Csakugyan nem tréfálsz János?

— Nem én! Megnöttem! Érzem, hogy megnöttem De mekkorát nőttem!? Óh jóságos tündér, ki ezt tevéd!?

Az asszony keze reszketett, de végre a hetedik gyufa

meggyult, a gyertya lángja fellobogott. Odajött a Simon Jánoska ágyához csodát látni, megnézni, hogy fejével és lábával a családi ágy bütijét veri.

De — szent Kleofás — mit látott?...

Jánoska keresztülfeküdt az ágyon!

Azért érte el hát az ágy fáját fejével-lábával.

És ezt a furcsa históriát másnap az egész falu megtudta, apraja-nagyja kacagta. De bizony Jánoska a mai napig sem nőtt meg.

(Péterfy Tamás.)

A kászoni borvizes.

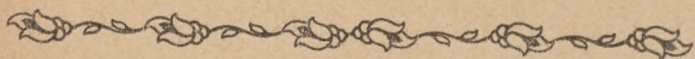
A híres kászonjakabfalvi borvíz egy kősziklából bugyog ki, de odabent három ágból foly össze a forrás. Egyik édes víz, a másik nagyon erős borvíz, a harmadik gyöngye borvíz, petróleummal vegyest. Ezt magyarázza éppen egy ott nyaraló mérnök úr a másiknak és egy kászoni borvizes góbé is hallgatja a beszédet.

— Tudod, mérnök pajtás! Csak az volna az igazi Istenáldása, ha egyik ágán a forrásnak borvíz fakadna, a másik kettőn bor!...

A kászoni góbé nem állotta meg szó nélkül:

— Oh, hagygya el, instálom, az úr, mert akkor a finánc itt állana s még borvizet sem ihatnánk!...

(Márkos Mócsi, Pest.)

A góbé macskája.

Szinte Péterék híresek voltak Háromszéken, hogy olyan szép macskája senkinek sem vala, mint nekik. A járásbíró valami külföldről idevetődött nevelőnőt vett feleségül és az szintén kért egy szép kis macskát Szintééktől. Egy hét múlva jön a divatos asszony, hogy Szinténét a szép macska neveléséről megkérdezze:

- Mivel tartják a kismacskákat?
- Tejjel — feleli Szinténé.
- Nálunk nem eszi meg.
- Megmossák-e a tányérját minden etetés előtt?
- Ugyan minek volna az?
- Hát azért nem eszi meg!

A külföldi nagysága elcsodálkozott és nem tudta, hogy a mosatlan edénybe öntött tej megsavanyodik és a góbé-macska nem eszi meg a savanyú tejet. — (De a más macska sem.)

Kucu nye!

A székely fővárosban, Marosvásárhelyen a „fekete kutya” című fűszeres bótos rettentő gazdag lett. Az ajtóra festett fekete kutyát levétette s valami szobrászmesterrel egy kutyaszobrot készíttetett a boltajtó fölé. Ezt a kutyát eredeti után mintázta a szobrász; aztán olyan volt, hogy szinte várták az ugatását.

Bejön Nyárádi Mihály a városba. Bemegy a piacra. Be akar menni a „fekete kutyához”, hát nincs az ajtón.

Keresi Hát az ajtó fölött áll, de nem festve, hanem egész testibe. Fölkiált Mihály bá a kutyához:

— Kucu nyel ne peszterkedj,*) mert ha leesel, sohasem lesz ember belőled!

(Szabó Gyula, Marosvásárhely.)

Az okos gyermek.

A székely, ha több gyermeke van, rendesen így gondolkodik: egyet itthon hagyok polozsnyaknak,**) hadd legyen valaki, ki holtom után ezt a kicsi birtokot megvájja — (mi azt teszi, hogy nem szeretné, hogy a familia kipusztuljon) — a többit pedig taníttatom, hadd legyen belőle odaki vagy pap, vagy mester. Ha pedig véletlenül a gyermeknek a tanulás nem ízlik, azt akkor adja mesterségre. Így járt egy székely, ki az ő Jancsikáját beadta Brassóba suszternek. Jancsikát már az első napokban elküldötte a majiszter csirizért, de miután még járatlan volt a városban, megmagyarázta neki:

— Bemégy abba a boltba, látod, melyik előtt az a szekér áll s kérsz 4 krajcárért csirizt.

Jancsika elfut nagyvígán, de csakhamar visszatér csiriz nélkül.

— Hát mi baj? — kérdi a majiszter.

— Csak azért jövök vissza — felelt a fiú — hogy ha amíg én addig a boltig megyek, azalatt az a szekér onnan elmegyen, hát én akkor melyik boltba menjek beé?!

(Csulak L., „Góbéságok“.)

*) Peszterkedés = izgás-mozgás.

**) Polozsnok = egy tojás, melyet a tojós tyúk alá tesznek.

Sárkímélés.

— Te Marci te! ne menj a sárba, kíméld azt a sárt!

— Már miért kíméljem no! hiszen látja kend, hogy elég van belőle!...

(S. J.)

Rettenetes sietés.

A csíkszeredai állomásra berohan a csíki góbé, de nagyon sietett, mert a vonat már beérkezett az állomásba.

— Kérek egy jegyet nagysága!

— Hova?

— Ide a markomba ne! de siessen, mert indul a vonat!...

(Lőrinczy Dengezics.)

Mikor a patikus is góbé.

Bögözi Mózsi itókás ember volt, de azért helytállt a munkában. Fancsali Pista bával bementek Dícsőszentmártonban, hogy az ökröket eladják. Aztán, hogy a városba mentek, hát egy kis patikai bevásárlást is bíztak Mózsi bára.

A patikában hosszasan csinálták az orvosságot. Mózsi bá nem szerette a hiábaülést, hát felállt a székről és odaszól a patikáriushoz:

— Instálom, a gyomrom rendetlenkedik, hát csináljon valami fájin italt két pohárral.

— Minek kettővel? — kérdi a patikus.

— Mert hogy a Fancsali Pistának is hallom a gyomra korogását.

A patikus ismerte a dolgot. Tudta, hogy ezek itókázni akarnak, hát töltött is valami növénycseppfélét, de higanyt is eresztett belé, amit a székely kénesőnek nevez.

— Mennyi az ára instálom?

— Tíz fillér egy pohárral.

— Jól van no! csak fájin legyen.

Behajtják. Aztán rögvést rendelnek még egyet-egyet a tinktúrák orvosságából, de nem vették észre, hogy az a patikus góbésan mosolyog béfelé.

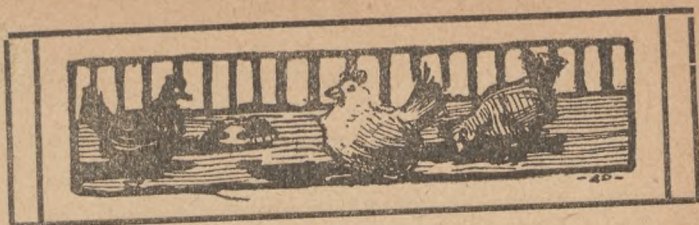
Mikor a másodikat megiszszák, Mózsi bá kérdez:

— Te Pista! nem érezel valamit a hasadba?

— A hasamba? Nem én!

— Hát a fejedbe?

— Ott sem. De egyebütt igen...

Fürdik a góbé.

Péter bá a korondi fürdőre járt. Csírkét, libát meg más egyéb árukat vitt eladni. Hát el is adta mind egy falásig. Gondolja, hogy meg is fürdik, hiszen itt még sohasem fürdött. Odamegy a jegyáruláshoz. Beszól a kis nyíláson:

— Mennyiért lehet megferedni?

— Tizenhat krajcárért.

— Met én nem adok többet egy piculánál.*)

Hüvös idő járt, hát beleegyezett a jegyadó az alkuba. Péter bá belől kerül. Levetkőzik, de mikor a lábát belemártja, hát rettentő hideg vala a borvízfürdő. Gyorsan felöltözik és megy a jegyadóhoz.

— Nem feredtem meg, adja vissza a piculát!

— Azt már sohasem kapja vissza kend. Ez törvény!

Péter bá sajnálja a pénzét és hogy kárba ne vesszen a piculája, hát vissza megy a hideg fürdőbe és megfürdik a „vallatóba”.

— Na, megfürdött kend? — kérdi a jegyadó.

— Nem is hagytam oda a piculámat, pedig a hideg majd kirázott.

*) Picula = egy hatos, vagyis 20 fillér.

A siető székely.

Márkod községben mondja a bába a gazdának, hogy bizony már két gyereket fogott. A góbé elszalad a kocsmába italért. Aztán az ismerősök marasztják, kínálják, leültetnék, de a góbé csak nem ül le.

— Ugyan hova siet úgy? — kérdezik.

— Hamar kell haza menjek, mert a feleségemnek az előbb két gyermeke lett s mire hazamegyek, ha nem sietek, hát ki tudja még hány lesz?!

(Barabás József, Segesvár.)

A nagyerejű székely.

Macskási Imre erdélyi nemesember híres volt csodálatos nagy erejéről.

Hanem egyszer emberére akadt egy székely kovácsban. Vasaltatni vitte hozzá a lovát. Azi mondja:

— Hadd lám azt a patkót!

— Imhol, uram — mondja a kovács.

— Mit, hisz e' nem jó! — zsörtölődik Macskási.

És ketté töri a patkót, akár csak vajasperec volna.

A kovács odaad neki még egy patkót, azt is kettétöri. Végre a harmadikat jónak találja és felfereti.

Fizetésre kerül a sor.

— Mi az ára? — kérdi Macskási.

— Egy tallér — felel a székely.

Macskási odaadja, de a székely kettétöri:

— Hisz e nem jó!

Ugyancsak eltöri a második tallért is. Macskási odaadja a harmadikat.

— No e jó!

Az álmélkodó Macskási ezért a tréfáért még egy negyedik tallért is adott a nagyerejű székelynek.

(Tolnai Világlapja 1910.)

Mikor még Gagyban bortermés volt.

Olyan régen volt az, hogy a legidősebb góbék sem emlékeznek rá, de tudják szájhagyomány után, hogy valamikor régen még Gagyban is termett szőlő. Igaz, hogy a hagyomány szerint az újesztendőt nem érte meg, mert a góbék a hegyről csak hazavitték a hordót, de a szekérről le nem emelték, hanem megcsapolták és megitták, nehogy megsavanyodjon.

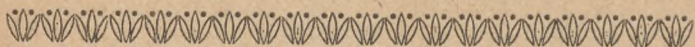
Abban az időben a papnak, meg a kántornak is borkepét*) adtak. Az okos gagyí pap híros ember volt. Nem adták el korán, csak más év húsvétjára a borkepét. Aztán az is baj volt, hogy kettejüknek csak egy nagy hordójuk vala. Ezen úgy segítettek, hogy abba öntötték a papét is, a kántorét is. Két rész a papé, egy rész a kántoré vala.

*) Kepe = papbér, tized.

Mikor elérkezett Húsvét ünnepe, hát csapra verték. De hogyan osztozzanak, hogy meg ne csalódjanak. Egy kupa bor akkor 8 pengőkrajcár vala. Hát az okos kántor kitalálta az osztozkodás módját.

— Úgy lesz az igazi, ha a hordót mindkét бүтүжэн megcsapoljuk. Egyik végén én mérem. A másikon a tiszteletes úr. A tiszteletes úr többet kell kapjon, hát adja kupáját nyolc pengőkrajcárért. Én mérem négy pengőkrajcárért. Így kétszer annyit kap, mint én.

Az okos gagyi pap belement az osztozás ilyen formájába, de többet sohase kívánta meg a gagyi kántor tudományát. . . (P. T.)

A góbé étvágya.

Abrudbányán egy óriás darab aranyat találtak. Volt öröm és mulatság. A bányászok külön, a bányatisztek külön mulattak. Egy borvizes székyeltől a bányatisztek az összes borvizet megvették. A székyel kíváncsian nézte az esteli fényes mulatságot és csak azt jegyezte meg, hogy otthon a székyel asszonyok, lányok ilyen félcsórén (félmeztelenül) nem szoktak táncolni, mint ez a szemérmetlen úri nép.

— Nem akar-e székyelesen táncolni? — kérdi az ajtóban álldogáló borvizestől a vendéglátó háziúr.

— Még a lovam sem szokott táncolni, míg zabot nem kap — feleli a góbé.

A megjegyzést elértették. Megvendégelték a borvizest, hanem a sült mellé adott zöld salátát nem ette meg, mert azt nála csak a récéknek adják. Jóllakás után szépen táncolt az urak multságára, de a félig csóré nagyságákra rá se nézett, azt mondotta, hogy már neki azokra nincs étvágya.

(Barabás József, Segesvár.)

Vallásos székely.

Az ülkei ember igen vallásos vala, még a mezőre is elvitte a bibliát. Hanem a gyermekek következtek egymásután és a megélhetés miatt a dolog, a kenyérkeresés hátrább tolta a bibliát. De azért az ülkei ember vallásos maradt. Később két tehén is alig győzte tejjel ellátni a népes családot. Bizony a borjú szájából elvették a tejet. Ilyenkor az ülkei ember vallásos szó-lással mentetgetve, a borjút elhúzta a szopástól:

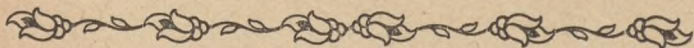
— Pücsi me! ne göböld anyádot! Nem tudod-e a *negyedik parancsolatot*?...

Ne féljen!

Amerikába készült a székely asszony. Tudta már a falu népe. Még bement a városba bevásárolni az útra. Hát hogy hamarabb járjon, nem került fel a Maros hídjára, hanem csónakon ment át. A csónak igen kicsi volt és félt az asszony beleülni. Biztatólag rászól a góbé a csónakból:

— Ha ebbe a kicsi csónakba sem mer beleülni, hát akkor arra a rengeteg tengeri gőzösre hogy ül fel? ...

(S. J.)

Szárazság idején.

Az utóbbi évek közül több volt a száraz esztendő, mint a rendes. Az állatok száma megapadt, mert nem vala mit enni adni a marhának. A miniszter olcsó takarmányt ígért, hát a góbék be is jöttek deputációba a városba a főispánhoz. Még pedig vasúton jöttek, mert már az is vanogat itt-ott.

Az egyik állomáson vizet árultak, hát a Gyurka bá torka megkívánta.

— Tessék friss vizet!

— Acide* hugocskám! — és megitta, de meg is köszönte szépen, illedelmesen. Aztán mekkorát bámult, mikor a köszönéssel meg sem elégedett a leányka, hanem négy fillért kért a pohár vízért.

Előkotorászsza a pénzt és rámondja:

— Az istencsudája akárhová tenné ezt a száraz időt. Itt egy pohár víz két krajcár, haj, de rettentő pénzbe kerülhet ezeknek egy felhőszakadás?

*) Acide = adsza ide.

A szász meg a székely huszár.

Abban az időben még köteles volt a lakosság a házához beosztott katonákat jó húsos étellel ellátni. Egy szász faluba éppen szombat estére érkeztek a székely huszárok. Másnap húsos ebédrel kellett volna ellátni egyik öreg szásznak a beosztott székely huszárt. Éppen javában főtt vasárnapra a pompás húsos káposzta. A szász, meg a felesége azon tanakodtak, hogy miként lehetne a katonákat kijátszani. Előáll este a szász:

— No vitéz úr! egyet mondok. Holnap csak az egyék a húsos káposztából, aki az éjjel a legszebb álmot látja.

A székely huszár beleegyezett. A szászt azonban megréfélt, mert amikor a két öreg elaludott, a huszár fölkelt az ágyából és a káposztából a húst és kolbászt mind megette. Reggel kérdi a szász:

— No, vitéz úr! mit láttunk az éjjel?

— Első a gazda! — vágta rá a székely huszár.

És az öreg fősvény szász elkezdte mondani az álmát:

— No hát én láttam, hogy az enyim feleséggel egy szép zöld réten mentünk. Sok virág volt és bementünk a paradicsomkertbe. Ott egy lajtorja fel volt támasztva az égbe, mink azon a lajtorján az enyim feleséggel felmentünk és egy ajtón bementünk a mennyországba, ott asztal volt terítve. Volt étel-ital, mink ott leültünk, ettünk, ittünk, mulattunk. Na hallám a vitéz úr mit látta.

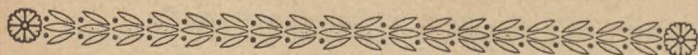
A katona azt mondta: — Én is éppen azt láttam. Azon a szép réten elmentem éppen a lajtorjáig. Azon én is felmentem éppen a mennyországig, de már akkor az ajtó be volt téve és én nem tudtam bemenni. A kulcslikon benéztem. Láttam, hogy a gazduramék ott benn milyen jól esznek, isznak, mulatnak. Én bizony

leszálltam a lajtorjáról. Hazajöttem. Gondoltam, hogy gazdauramék ott úgy is jól laknak, nem esznek a káposztából. Én bizon kiszedtem a fazékból a húst mind és megettem.

— Hiszen ez csak álom volt — mondta a szász.

— Nem bánom én akármilyen volt, de már jóllaktam! — vágta rá a székely huszár.

(Barabás József, Segesvár.)

Az általános titkos, meg a góbé.

Híre futamodék az általános titkos válaszlási jog békjövételének. Majd a nemzeti általánosnak. A szent-istváni jegyző már békátott a jövöbe, mert az írni, olvasni nemtudókat felhivatta, hogy számba vegye. A bizony Gyuri bá is köztük jöve.

— Gyuri bá, hiszen kend azt mondotta, hogy járt iskolába!

— Mert én valék!

— Mégsem tud írni, olvasni?

— Nem én, mert nagykoromban voltam.

— Akkor mégsem vala kend az iskolában Gyuri bá!

— Mert én valék bizonyosan. Emlékezem is rá.

Most két esztendeje lesz sarjúcsináláskor. Sarjút takarunk, vagy hogy azt akaránk. Aztán rettentő hideg eső jöve. Hát hazamentünk. A tanító a gyerekeket már hazaküldte, aztán az iskola üres volt, de a takaréksparheltbe égett még a tűz. Csak azt akarom mondani, hogy a taplóm megázott, nem tudtam pipára gyujtani, hát bémentem az üres iskolába rágyujték. No, hát úgy-e hogy jártam iskolába?

(Barabás József, Segesvár.)

Nem megy a pokolba Zsiga bá.

Zsiga bá erősen erősködik, hogy ő bizon nem megy a pokolba. Nem ő!

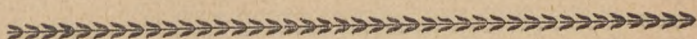
— Hát azt mért nem Zsiga bá?

— Mert hogy szegény vagyok, hát ott is a gazdagoknak kéne dolgozzam.

— Ugyan mi a fenét?

— Ott is a szegény rakja a tüzet a gazdagok alá hé!

(József Dezső, Firtosvárálja.)

A szalmafüdél.

Valamikor jövedelmező foglalkozás volt Korondon a szalmakalapfonás. Az is eldivatozott rég. Két régi jóbarát találkozott és beszélnek.

— Hiába mondjátok, hogy Korond város, még sincs szalmakalap!

— Éppen azért nincs benne szalmafüdél, mert város...

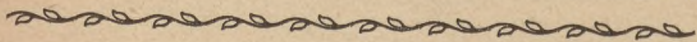
Furcsa párbeszéd.

Mikor még a „vasút nem járt” a Szépmezőn, a postát Csík felé kocsikon szállították. Szentgyörgytől Tusnádig még két postaállomás volt, ú. m. Málnáson és Bükszádon. Úgy a fel-, mint a lefelé járó postajáratok mindkét helyen leadták és felvették a szállítmányokat. Történt egyszer, hogy Tusnádon leitta magát a kocsis, amint kiért a fürdőből, azonnal belefeküdt a kocsiba, Szentgyörgyig fel sem ébredt. Sem Bükszádon, sem Málnáson nem állott meg, így természetesen nem is vette fel a leveleket.

Hogy mi volt érette a büntetés, azt másnap aztán így beszélte el a másik kocsis:

— Hát instálom, a tekintetes szállító úr nem csinált Jancsinak egyebet, csak egy kicsit beszélgettek, hanem olyan formálag, hogy Jancsinak csak a pofája szólt.

(Csultak L. „Góbéságok“.)

A trappista góbé.

A 82-es bakákat levitték Banjalukába. Köztük volt egy trappista barát is, akit besoroztak Bögözről. Ezt a barátot rapportra való felírással bízták meg, de jelentette szabályosan, hogy ő nem írhatja föl a rapportra jelentkezőket, mert nem tud írni. A hadnagy ráförmed:

— Ez hallatlan dolog! Egy székelly góbé, aki a *huszadik században* nem tud írni! . . . Ez borzasztó! . . .

A fölhevült székelly katonatisztnek baráti türelemmel magyarázta meg a trappista székelly barát:

— Hadnagy úrnak alássan jelentem, én trappista vagyok és azok a *tizenharmadik századból* valók.

(Teleki Árpád, Budapest.)

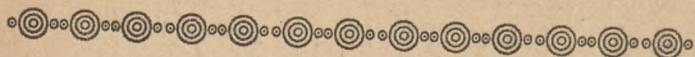
A fotográfia.

Bölöni Estánnak tizenkét gyermeke van. Mind élő. Éppen az őszön jött haza a legnagyobb a katonaságból. Már előre megbeszélték volt titokban az édesanyjával, hogy fotográfiát hoz a katonai életéből. A megérkezés, ölelkezés után mindjárt ujságolja az édesanyjának és

az édes apjának, hogy ő szerencsésen, jó egészségben megjött, aztán itt van a fotografia is!...

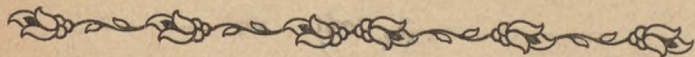
— Ugyan-ugyan, te gyermek! — zsörtölődik az édes apja — még kinek a fiát hozod ide, mikor éppen tizenketten vagytok?

A góbé meg a festett szoba.

A harangozó beszél a paphoz, hogy harangozhat-e már délre, mert nála az óra megállott. A papnál éppen szobafestők dolgoztak, hát a harangozó szörnyen elcsodálkozott a cifrára pingált szobán. Jön ki a paptól és a kapuban találkozik Mózes Áron bával.

— Hallod-e te Áron! a paphoz menj bé, mert olyat még sohase láttál. De azt mondom, hogy köss egy párnát az ülepedre, mert ha hanyat esett a csudálkozástól, hát megütöd magad!

Hová valók?

A brassói indulóház perronján egy csapat székely munkás várt a vonat indulására. Fejszájukat, fűrészüket szorongatva álldogáltak. Egyszer megjött Predeál felől a személyvonat; a kalauz elkiáltotta: beszállani! A bácsik is, hogy jó helyet kapjanak, usdi csak, rohanni kezdenek, az a kocsi azonban, melybe cókmókjaikkal taszigálódtak fel, egy I. osztályú volt. Észreveszi a kalauz — kiált messziről:

— Hó, hó! maguk nem idevalók.

— Hát ki a faranc mondta, hogy idevalók vagyunk sz' mü alsórákosiak vagyunk! — felelték.

(Csulak L. „Góbéságok 1902.)

A kénosi igazság.

Kénosban lakott Zsiga bá, egy jóra való, csendes székely gazda, akinek három faluban híres vala a felesége a nyelvéről. A Juliska leánya egészen az édes anyjára ütött. Szakasztott az anyja vala még a nyelvelésben is. Csak telt az idő. Juliska huszonkettőt számolt az elmúlt évekből, de kérője mégsem akadt Kénosban. Féltek a szájától.

Végre eljött a szerencse. Bágyból egy legény megkérte Juliskát és elvitte a völgyben fekvő Kénosból a hegyre épült Bágyba. Zsiga bá négy szem között megmondotta a vejének:

— Már édes fiam, ez a leány az anyja formája. Egy kicsit szájasocska, de azt mondom, hogy inkább előbb verd meg, mint később, mert én a feleségemet később nem mertem már megverni. Ha hazajön, hát én igazságot teszek neki itt Kénosban.

A bizony hat hét sem telt el és otthon vala Juliska. Csípőre rakta két kezét és az apja elé állott.

— Igazságot tegyen kend édesapám! Azt tegyen kend!

— Itt Kénosban mindig azt teszek én, hiszen bíró vagyok. Hát mi a baj lányom?

— Megvert az uram! Ezt a szégyent el nem tűrheti a kénosi bíró. Megverték a leányát! Ezt megbosszulja kend!!

Zsiga bá elővett egy kötőféket a kamrából és a Juliska lányának a rokolya alatt jól rávert az ülepére, aztán bezárta a pincébe és áthivatta a vejét Bágyból és szemébe mondta:

— Tudja meg vejem uram, hogy én vagyok a bíró Kénosban. Én teszek igazságot Kénosban. Vejem uram megverte leányomat, az én egyetlen drága gyermekemet, hát én is megvertem a vejem uram feleségét. Most aztán megvan az igazság! Haza mehetnek Bágyba!..

A hermányiak szokása.

Éppen egy hermányi születésű járásbíró tárgyalta a Balog Balázs esetét. Valami eltulajdonítás volt a dologban, ami Hermányban mindennapos szokás volt régen. A földijét jól megdorgálta a járásbíró:

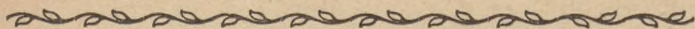
— Szégyelje kend Balog Balázs, hogy ilyen dologra vetemedett és nem is először!

— Mert az úgy van, kérem alásan járásbíró úr, hogy ez a hermányiaknak semmi. Ez a hermányiak szokása.

— Úgy? ... Hát én is hermányi vagyok, tehát nekem is szokásom? ...

Balog Balázs csendesen dörög rá:

— Én nem mondom, hogy a járásbíró úr lopott, hanem ha Hermányba visszaköltözik, akkor a hermányi szokás majd elválík.

Az már ügyis mindegy.

Boros Józsi bát beidézik a törvényre valami fahozási tilosbajárás miatt, de sok a dolga a mezőn, hát elküldi a sógorát, Dalos Józsefet. Hiszen tudja már ügyis előre a büntetési összeget a szomszédok eseteiből. Hanem a törvény előtt görnyedő sógort a szolga megismeri és megsúgja a szolgabíró úrnak, hogy ez nem Boros József.

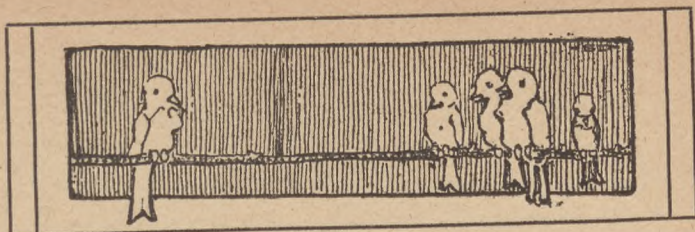
— Hiszen kendet Dalos Józsefnek hívják és nem Boros Józsefnek! — förmed rá a szolgabíró.

— Már az ügyis mindegy, instálom, akár én teszem le a két pengőt, akár a sógorom. Azt mondotta a sógorom, hogy a pénz mind egyforma. Aztán aki boros, az dalos, esmeg* aki dalos, az boros. Hát így a ...

A szolgabíró nevetett és a dolog rendben volt.

(P. T.)

*) Esmeg = ismét, megint.

Székely huszárok.

Savanyú bora termett újszékelyi Dimény András uramnak. De azért finom volt, mert sajáttermésű volt. Be is zárta a pincét rendesen, de a boroshordót még külön elkerítette vastag farácscsal és a farács ajtójára akatot tett. Így aztán csak ő járhatott a boroshordóhoz kóstolgatni.

Karácsonyra hazajön a katonaságtól végleg kiszabadult Gyuri fia. Az öreg Dimény már előre mulatott rajon, hogy a fiának majd kérni kell tőle a kulcsot, ha menni akar. Meg is leste, hogy a fia lemegy a pincébe ebéd után, aztán visszajön. Demény uram mosolygott az eseten. Hanem másnap, mikor ebéd után lemegy egy kis itókára, megütközött azon, amit látott. Két lakat volt a rácsos ajtón. Visszanéz, hát a Gyuri fia nevet a hátamögött.

— Ejnye, Gyurka fiam, adta teremtetted!...

— Én is katona voltam, édes apám, mégpedig huszár, az angyalát!!

— No azt már látom, de te Gyurka! Én is huszár voltam, mégpedig honvédhuszár!

— Akkor édes apám jó pajtások, huszárok között nem kell sem egy lakat, sem két lakat!

A székely asszony és a villanyvilágítás.

Összeirogatta a vennivalókat a székely asszony, aztán bement a városba vásárolni. Sokat alkudott, sokfélét vásárolt, este lett. Egyszerre csak megvillannak a villanykörtek a boltban. Az asszony elbámul a fényességen. De leginkább azt bámulta, hogy lefelé van fordítva és mégsem foly ki belőle az olaj.

— Milyen petróleum ég benne? — kérdi a boltostól.

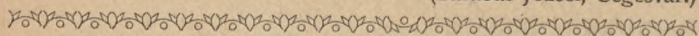
— Villany.

— Abból egy litert én is viszek, hadd örvendjen az öregem.

— Azt dróton vezetik, nem literrel mérik, — magyarázza a boltos.

— Oh, hogy az Isten súlylyeszze el a nímetjit, már mitnem talál fel!? ...

(Barabás József, Segesvár.)

Mert én szegény ember vagyok.

Valami húszan jöttek Dénes gazdához trágyahordó kalákába.*) A *gazdag* Firtos Ignác is ott volt a hordásnál és Dénes gazda már előre örvendett, hogy Firtos Ignác fog majd beszélni a lakománál az ő házában. Mikor a kalákások összegyűltek, az egyik sógora mondja Dénes gazdának, hogy a gazdag Firtos nem jöhet a lakomára, hát őt bízta meg a köszöntőmondással. Dénes gazda nem nagy örömmel fogadta a hírt, amit a sógor is megjegyzett, aztán igen-igen röviden beszélt a szókásos hosszú áldázkodás helyett és azzal fejezte be, hogy:

— Már én többet nem igen mondhatok, mert én szegény ember vagyok.

(T. A., Kolozsvár.)

*) Kaláka = valamely munkának közösen való elvégzése, mely lakomával végződik és a lakoma a fizetés érette.

A roszprádé.

Két székely eladja a deszkát a városban, aztán éhesek valának, hát beszólott Están bá a nagy szálloda ebédlőjébe megtudni, hogy mi van ennivaló. Azt mondja a vendéglős, hogy roszprádé van még. Están bá kimegy a társához.

— No mi van ennivaló Están?

— Oh, hadd el te! ne menjünk bé, mert itt nincs egyéb, csak parádé s az is rossz! . . .

(Sólyom János, Kézdikővár.)

Hátha adócsináló!...

Segesváron Kedves István úr megszólítja a deszkát áruló székelyt:

— Milyen, a termés bácsi?

A góbé gyanúsán néz rá, aztán felel:

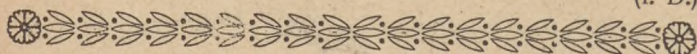
— Hát biz a nem lehet mondani, hogy ilyen vagy olyan, így vagy úgy, hanem hát éppen hogy csak no!

Mikor mosolyogva tovább megy az igazán Kedves úr, hát kérdi a másik deszkás székely:

— Te Están, mért nem mondád, hogy jó termést ada az Isten ő szentfölsége?

— Hadd el, te Józsi, hátha adócsináló!

(I. D.)

Nyúzott fej.

Egy német vendége érkezett a székelynek. Valami beamter az ötvenes években. Nem szívesen látott vendég volt biz a, de hát a székely vendégszeretetet nem szokott kiűzni senkit. A székely is jó szívvel látta a németet, adott neki jó vacsorát, vetett neki ágyat. Másnap korán reggel beküldötte a cselédet, hogy vigyen mosdóvizet a vendég számára. A leány bemegy, de abban a pillanatban nagy sikongva szalad ki:

— Jaj Istenem! Jaj Istenem!

— Mi a, te? Mi lett? — kérdi a gazdája.

— Jaj Istenem! Az az úr odabeé az éjjel megnyúzta a fejét, a fejbőrit letette a székre, jajj, olyan csúf, hogy, hogy, hogy!...

A házigazda mindjárt gondolta, hogy az bizonyára a parókája lesz, hát megmagyarázza.

— Paróka! — kiált fel a leány, — hogy a Jeédus pusztítsa el, beh megijesztett!

(Csulak L. „Góbéságok” 1902.)

Hold-e vagy nap?

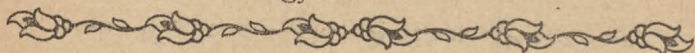
Két berúgott góbé támogatja egymást hazafelé. Későn volt már! Éppen a hold akkor kelt föl. Nosza vitatkoznak, hogy a hold-e, vagy a nap? Egyik erősítette, hogy az a nap, a másik nem engedett a holdból. Fogadtak is nyomban három kupa borban. A fogadás eldöntésére éppen szembejött egy borvizes

székely szekér, hát a szekeret megállították és a székelyt megkérdezték:

— Mongya meg atyafi, hogy mi jött fel most az égre, a nap-e, vagy a hold?

A borvizes góbé ránéz a holdra, azután a két berúgott góbéra, ismét a holdra, ismét a góbékra és azt feleli:

— Én bizony nem tudom, mert én nem vagyok idevaló, mert csíki vagyok.

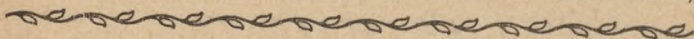

Megbánás.

— Hí, hó ide nye, hogy a medvék egyenek meg!
— kiált a hérmányi székely a rosszul szántó ökörré.

Csak mikor kiszaladt a száján a szó akkor vette észre, hogy milyen rosszat kívánt magának. Bűnbánó szemmel tekintett fel az égre s alázatosan felfohászzkodott: Uram ne hallgasd meg, mert derága az ökör!...

(Csulak Lajos „Góbéságok” 1902.)

Drága kóst.*)

Száraz esztendőben kevés a takarmány, székely szójárás szerint a kóst. Hanem a székely gazda a marhát nem adja el, inkább ő éhezik, mert a marhára szüksége van. Egy ilyen rettentő száraz, szűk takarmánytermő esztendő után Sükő Balázs magas áron tartotta a vásárba vezetett tinókat.

— Miért olyan drága? — kérdik tőle.

— Mert a mult esztendőben a kicsi csűr fedelével kitartottuk, hát azért! (Vagyis a csűr zsúpfedelét megtették a takarmányszükségben.)

*) Kóst = szálastakarmány.

A torony eltolása.

Az összes góbék között a legmérgeesebbek a tordai góbék. Már azt is tagadják, hogy székelyek, inkább magyarnak mondják származásukat az aranyosszékiek. Tordán történt, hogy a híres református templom tornyát el akarták tolni, mert nem jutott be a templomba elég világosság. Az eltolatás mestersége akkor még a borsószemen való guritánsál állott, hát hoztak is borsószemet a torony mellé bőségesen, hogy azon továbbgurítsák a tornyot. A módja megvolt, de mértékre is szükség vala. Mert a tornyot csak a templom elől akarták eltolni, de féltek attól, hogy a nekibuzdulásban továbbgurul a borsószemen.

Vége egy ködmönt tettek a megjelölt helyre, hogy azon túl ne tolják. De nekifeküdtek, de tolták, amíg az erőlködésben mind hanyatvágódtak a borsószemek miatt, melyen elcsúszott a lábuk. Mikor föltápáskodtak, hát eljöttek megnézni a munka sikerét. A ködmönt a góbék tolási erőlködése közben ellopta egy cigány. A kifáradt góbék már nem találták a mértékjelzés helyén. Aztán belenyugodtak abba, hogy a tornyot rátolták a ködmönre. Pedig a helyéből meg sem mozdították.

Legnevetesegebb ebben a góbéságban, hogy az aranyosszékiek rettentő módon haragusznak azért az ostobaságért, pedig tudják, hogy nem is igaz.

A borotváló szél.

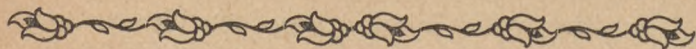
Vasárnap templomba készül a székely gazda, hát gondosan hozzálát a borotváláshoz. Eppen jól bé vala szappanozva, mikor belép a szomszédja. A hófúvástól tele sapkáját lerázza. Aztán szól:

— Node hideg szél fú.

— Az-e no?

— Ojan éles hideg, hogy megse fend a borotvádat Dénes, csak állj ki az ajtóba s mindjárt leborotvál.

(J. D.)

Kicsi büntetés.

Régi jó időkben porkoláb-kapuk voltak a székely faluk végén. Aki azt nyitva hagyta, akár falubeli, akár idegen volt, azt megbüntették. Éppen sót vitt a szász atyafi a falun keresztül. A kaput nyitva hagyta és ezért a porkoláb bekísérte a bíróhoz, aki a kocsmában ivott több esküdt-társával. A bíró vezetése mellett rögtön összeült az esküdtek tanácsa és a szász atyafit egy kupa*) bor fizetésére büntették.

A szász atyafinak tetszett a kicsi büntetés. Azt gondolta, hogy szomjasak a székelyek és azért fizettetnek vele bort. De a bíró ismerte már a szász atyafit tapasztalás után. Rettenetesen megszomjazatta volt őt a szász egyszer. És csalódott a szász. A porkoláb odaállott mellé. A kupa bort, egyik poharat a másik után kiürítve, a szász itta meg. A szász hiába tiltakozott ellene. És belátta, hogy a székely büntetésben több a vendéglátás, mint a szász vendéglátásban.

(Barabás József, Segesvár.)

*) Kupa = régi ürmérték tizenkilenc deci.

A szentistváni csordapásztor.

Régi szolgája volt Szentistvánnak a csordapásztora, az öreg Marci bá. Éppen a harmadik papot hozták a faluba, olyan régen szolgált a községet. Hanem ez az új pap szigorúan vette ám a papbért. Marci bá'ra is kirótták, sőt meg is zálogolták a papbérért, mikor őszutóján bekerült a pásztorkodó Marci bá. Az öreg csordapásztor meg is mondotta a papnak:

— Ugyan tisztelendő úr, miért követeli a papbért tőlem, hjszen és kinn vagyok a csorda mellett. Nem voltam a templomban egyszer sem!

— Ha nem volt ott a templomban, az nem az én bajom, Marci bá, — mondja a pap. — Én rendesen ott valék és imádkoztam az istenházában. Ezért a papbér kijár rendesen.

Marci bá kifizette a papbért, ami kukoricában és zabban vala beszolgáltatva, de a következő nap kora reggel beállított a paphoz:

— Eljöttem a marhák béreért!

— Micsoda marhabérért, Marci bá? Hiszen a négy növendék után megkapta kend a bért, a meddő bivalyért is fölvette kend előre a járandóságot.

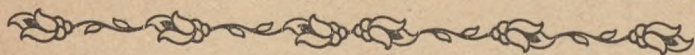
— Nem is azokért jöttem, hanem a két fejőstehén, meg a két jármos ökör, meg a két ló béreért.

— Megbolondult, Marci bá, hiszen azok nem voltak a csordában!

— Én nem bolondultam meg jobban, mint a tisztelendő úr! Miért nem hajtotta ki a csordába azokat is. Aztán én sem voltam a templomban, mégis kifizettette a papbért. Én ott valék rendesen a csorda mellett. Hát most tessék azonnal fizetni a hat jószágért!

A szentistváni csordapásztornak kétszerannyi bér jutott így, mint a lelkipásztornak.

(Barabás József, Segesvár).

Hiába nem tartja.

Urvacsorafelszolgáláskor történt, hogy Dani bá a boroskehelyből jót húzott. A hosszabb időzést a tiszteletes úr arra használta fel, hogy náthás orrát rendbe hozza. Kivette a zsebkendőjét és papi méltósággal, lassan törölte az orrát. Dani bá közben bevégezte az ivást, de a pap odaszólt halkan:

— Tarcsa csak meg Dani bá, míg elteszem a zsebkendőm.

Dani bá tartja is egy kis ideig, de a papi ember olyan vontatva végezte a dolgát, hogy Dani bá megúnta a várását. Azt súgja a papnak:

— Már csak hiába nem tartom, tiszteletes úr.

És jót ivott újra a kehelyből.

(J. D.)

Az üzenetvivő.

Dimény Mózi bá felszalasztja Áront, a hatéves fiát Bodor József komájához, hogy a koma holnap jöjjön haricskát*) csépelni. De bizonyosan jöjjön.

A kis Aron jó későre hazajön a Felszegről.

— Áron te! hát elmondtad-e, amit üzentem?

— El én édes apám!

— Hát mit szólt Bodor koma?

— Azt mondotta, hogy üzenje meg még-egyszer, mert egy szó nem sok, de annyit sem ért belőle.

(Lőrinczy Dengezics, Pest.)

*) Haricska = hajdina, pohánka.

Észrevette, hogy nem ő harangozott.

Dani bá az öreg harangozó elment szénát csinálni valahova Nyikostető mögé, ami messze van a falutól. Csunya fekete fellegek kerekedének. Aztán rusnya vihar támadt. Ilyenkor harangoznak a vihar elébe, hogy eltávozzék a falu határából.

Dani bá eleget szedte a lábát, szaporán igyekezett, de későn jött. Hanem a szomszédja otthon vala, aztán kisegíté a bajból. Harangozott helyette a rossz idő elé. A tanító a faluvégén találkozott a hazasiető Dani bával s kérdi:

— Miért nem siette haza, mert úgy nem tud senki harangozni a vihar ellen, mint Dani bá.

— Jó, jó, hiszen már vén vagyok. Futni nem tudok, de jól mondja a tanító úr. Mikor jöttem bé a Nyikostetején s meghallottam a harangszót, egybe tudtam, hogy nem én harangozok.

(J. D.)

Nem lehet hinni neki.

A szekér mellett volt kénytelen elmenni a piacon az úriasszony és félt, hogy megrúgja a ló, hát kérdi a gazdát:

— Rúgós-e a lova bácsi?

— Csak menjen, menjen!

— Azt kérdem, hogy rúgós-e?

— Csak menjen, ha mondom!

Az úriasszony át is megy, de visszaszól:

— Lássa, hogy nem rúgós, hát miért nem szólt.

— Mert a lónak és az asszonynak sohasem lehet hinni...

Az olcsó fuvar.

A keresztfüri gimnáziumból hazakészültek a deákok húsvéti vakációra. Egy kismődi embert, aki szekérrel vala ott a piacon, hát egy deák megszólít:

- Mennyiért vinne el Etédre bácsi?
- Négy forintért.
- Vigyen el háromért, mert deák vagyok.

Igy meg is alkusznak. A deák felül. Nagyba azt mondja a deák, hogy a tanítónál egy-két szava van. Megáll a szekeres. A deáknak semmi csomagja nem vala, hát leszállt az iskola innenső kapuja előtt. Bemegy az udvarra, ott aztán a másik kapun kiment a másik utcára, mert sarokház vala az iskola és két utcáról vala kapuja. A kismődi ember csak várta a deákot, de hasztalan. Végre megúnta várni és utánanézett. Megtudta, hogy becsapták, de akkor az ismeretlen deák már a gagyí erdőben járt haza felé, mert Kőrispatakra igyekezett.

A kismődi szekeres góbésan káromkodott egyet elébb, aztán rámondotta:

— Ha tudtam volna, tíz forinton alól el nem hoztam volna!...

(J. D.)

Melyik az igazi góbé.

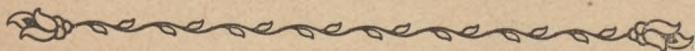
A székelyek között még mai napig sincs eldöntve, hogy melyik az igazi góbé? melyik az okosabb? Az öt székely szék népe ezen évelődik. Hát éppen ebben a járásban megindult egy csíki székely, hogy bizonyítékot szerezzen arról, melyik az okosabb?

Útközben találkozik egy udvarhelyivel s szóba is ereszkednek. A csíki elmondja, hogy ő mi járatban van.

— Hát fölteszek egy kérdést — mondja az atyafi — s ha azt kend megfejtí, elhiszem, hogy az udvarhelyiek okosabbak, mint mi. Mondja meg nekem, hogy hány hagymát tett a feleségem a tarisznyámba? Ha megmondja, mind a hatot kendnek adom!

— Hát hatot! — vágja ki az udvarhelyi.

— Szó sincs róla — mondja a csíki —, mert nyolc volt, csakhogy kettőt már megettem fent a Mitács tetején.

A meleg étel.

Két borvizes székely hetek óta járt, míg eladták a borvizet. Hazafelé Udvarhelyen bemennek a „zöld számár” korcsmába. Megbeszélük, hogy már valami meleg ételt kéne enni, mert régen ettek meleget.

— Mi van enni való? — kérdezik.

— Nincs más mint kocsonya — mondja a „zöld számár” korcsmáros. Ránéznek egymásra, aztán szól az egyik:

— Az jó lesz. Úgy se volt meleg étel egy hét óta a szájunkba...

Székely sirató.

80 éves korában halt meg az egyik góbé, de olyan fősvény volt, hogy egész új állapotban maradt a vőlegényruhája. Végső kívánsága szerint abban a ruhában temették el. Amint a nyujtópadon*) feküdt, hát szokás szerint zokogó szóval siratta a felesége. Elmondotta, hogy mit szeretett, miért verte meg. Közbe jön a pap meg a kántor és figyelmeztetik az özvegyet, hogy hallgasson már, mert az ének kezdődik. Az asszony tovább sir.

— Jaj-jaj! Várjanak még egy kicsit. Hiszen olyan szép ebben a vőlegénygúnyában, mint egy geróf. Ilyen szép sohasem vala, mert olyan spórló vala, hogy a harisnyáját (fehér nadrág) ujjasposztóval (fekete felöltő) foltozta meg s úgy nézett ki, mint egy tarka kutya!... jaj-jaj! Ilyen szép sohasem vala!...

(Barabás József. Segesvár.)

*) Nyujtópad = ravatal.

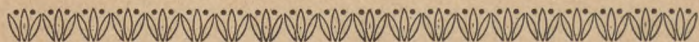
Nem mondja ki.

A pákói ember is különbséget tett a gyermekei között, mert még életében felosztotta a vagyonkáját. Azután rájött — még életében — hogy rosszul tette, de mégsem változtatott rajta. Az a leghízelgőbb fia beleült a birtokba és a szegény pákói ember azt kapott a fiától, amit a fia adott. A panaszát el is akarta mondani a csalódott apa, de úgy, hogy más is hallja, de góbésan, hogy mégse legyen baja érette a törvénynél.

Egy vasárnap kijönnek a templomból és a pap még a templomajton kívül is a férfiak kijárója előtt beszélni szokott a hívekhez, hát a beszéd után a pákói ember is kimondja a szavát:

— Kedves tiszteletes úr! igen tisztelt atyámfiak, kik itt vagytok az én szeretett József fiammal egyetemben! A tiszteletes úrnak minden szava igaz vala, hogy a jókat lehet csak becsapni, a gonoszak sokkal huncfutabbak, mintsem becsaphatnák. Hát tudjátok meg atyámfiak, hogy én nem mondom ki, hogy a Jóska fiam egy hitvány, csaló, gazember, de majd eljön az idő, amikor ki fogom azt mondani.

Senki sem szólt érte, még a fia sem, pedig hallgatta.

MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK.

KIVÁNATRA

SZÍVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK
GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE,

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÚT 32.

Mikor Miklós Gergő tyúkot árult.

Olyan sokat szekerező, baromfi adó-vevő kofa volt Miklós Gergő meg a felesége. Éppen Brassóban árulták a sovány csirkéket jó pénzért. A vásárló asszonyság nagyon ócsárolta a jószágot, hanem azért Miklós Gergő meg nem haragudott volna a félvilágért.

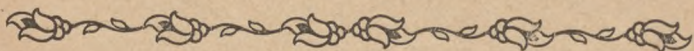
— Ez a csirke olyan sovány, hogy éppen semmi!
 — Van nekem kövér is, de az tyúk, — mondja Gergő.

— Hol van? Mutassa!

Miklós Gergő a vastag, hízott feleségére mutat.

— Itt van ne! Ez elég kövér, aztán tyúk, mégsem tudom eladni. Ezt vegye meg, asszonyság!

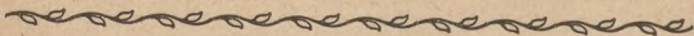
A vevő jót nevetett a kövér kofaasszony haragján, aki Gergőt meg is ütötte volna, ha futni tudott volna, de lépni sem bírt a hájától. Gergő pedig a sovány csirkéket eladta a jól mulató asszonyságnak.

A zabbal kelsz ki.

Kemény, vastag héjánál fogva a zab legkésőbb kel ki a szokottabb vetőmagvak közül. Hát a székely arra is megtalálja a találós kifejezést. Mikor valakit földhözütéssel fenyeget, hát azt mondja:

— Úgy váglak földhöz, hogy a zabbal kelsz ki!

Az üstökös, meg a góbé!

— Igaz-e tanító úr, hogy világvége lesz, mert jön az üstökös-csillag?

— Nem igaz bíz az, csak a csillagvizsgálók fundáltak ki az egészet. Hiszen az üstökös mindig ott van az égen, csak a farkával ritkán fordul felénk, hát nem láthatjuk.

— Kár akkor ámítani vele a népet. Aztán azok a csillagászó urak mit csinálnak?

— Ott ülnek s nézik.

— A bizony a dolguktól ráérnének, hogy levágják az üstökös farkát, legalább nem ijeszgetné tovább a népet.

(S. J. Kézdikővár.)

A másfalusi új asszony.

A Darkó-familia mindig rátartós székely család vala. Csakhogy Darkó Dénes igen költekezett, hát a gyermekei hozzászoktak az erősebb munkához, másnak is elmentek napszámra. Az egyik Darkó fiú már segíteni akart a nyomorúságon és mivel csinos gyerek volt, hát vagyonos, szép leányt hozott a szomszéd faluból feleségnek.

A másfalusi új asszony kényesen, urasan vala nevelve, hát még főzni sem tudott, csupán öltözködni. Egyszer a mezei munkából fáradtan jön haza az ifjú gazda. Kérdi a másfalusi új asszonytól, hogy:

— Mi van vacsorára édes?

— Semmi — feleli az asszony.

— Hát miért nincs édesem?

— Mert hogy nem vala víz a vizeskártyába.)*

Aztán hogy az eső esett, hát féltem a megázástól.

A fiatal gazda gyorsan kapja a kártyát, elmegy a kútra és hoz egy kártya friss vizet és az asszonynak a nyakába önti.

— Most kimehetsz bátran vízért édesem, már nem félhetsz a megázástól.

*) Kártya = faedény, melybe vizet tartanak.

Megreperált kapu.

Álldogált a karcfalvi ember a szeredai piacon; várta a társát, ki ehejt a boltban volt vásárolni. A hátát nekivetette a házfalának, úgy szemlélte a jövő-menő népet. Egyszer egy vén kisasszony állott meg a kirakat előtt, a székely rávetette a szemét és mindjárt feltűnt neki, hogy azt mondja: *ahajt ördög ajta*, van' ez a fehérnép micsodáért hintette úgy be lisztel az ábrázatját! Még a pipát is kivette a szájából, úgy bámult. A nőt bosszantani kezdte ez az állapot, rá is mordult a góbéra.

— Mit bámul úgy rám, mint a borjú az új kapura!

— Már hiszeng — pattant fel a székely is — legyen én bornyú nő, hanem a kapu osztán nem új! Úgy látom, meg van reperálva.

(Csulak L. „Góbéságok” 1902.)

A zsebbe tojó tyúk.

Bódi Józsi, mint öregbéres, szeretett a könnyen mozgatható dolgokból a gazdája rovására másoknak is juttatni.

A többek között a tojást szerette előszeretettel elhordani. Ez a művelet feltűnt a gazdának.

Egy ünnep reggelén Józsi épp el akar osonni, de a gazda visszaszólította s kérdi tőle:

— Mit viszel Józsi a zsebedben?

— Semmit — felel megátalkodva s nyomatékkal néz bele a zsebébe. Ekkor elálmélkodva kiált fel:

— *Nete ne! a zsebembe tojott a tyúk. Ejnye, hogy a fene egye meg a tyúkját, hogy es tudta a zsebembe tojni* — mondta nagy csudálkozva, de amit a gazdája nem akart neki elhinni.

(Csulak L. „Góbéságok“.)

Meddig ér a papucs?

Két régi jó barát találkozik évek mulva. Az egyiknek igen szép szakálla volt és a találkozásra borotválva jött. Ezt papucshősködése miatt sokat bosszantották. Most is így járt.

— Miért vétetted le a szép szakálladat? — kérdi a barátja.

— A feleségem akarta.

— Hát a papucs odáig is fölér?...

(Egy kolozsvári tanártól.)

Éretlen vagy zöld szilva.

A székely azt mondja az éretlen gyümölcsre, hogy zöld. Ez a sajátos kifejezés a következőképpen folyt le a kertben az apa és fia között:

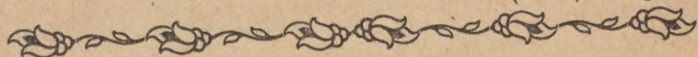
— Édesapám, az milyen szilva?

— A bizon *kék*.

— Hogy lenne kék, mikor *vörös*?

— Azért vörös, édes fiam, mert még *zöld* (éretlen).

(L. D., Budapest).

Képviselőválasztáson.

— Szavazott-e már sógor?

— Én osztán igen.

— Kire?

— A kormánypártira.

— Mennyiért?

— Húsz forintért. Hát kied?

— Én nem adtam el az elvemet.

— Nem-e? Hát osztán miért nem?

— Mert csak öt forintot akartak érte adni!

(Csulak Lajos.)

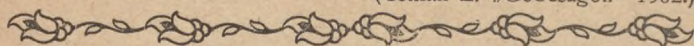
Miért nem terem Gagyan szőlő?

Azt mondják, hogy Gagy községe határán — kik József császártól azt a bizonyos rendeletet kérték, hogy akinek nincs lova, az járjon gyalog — éppen olyan jó bor termett régen, mint akár Keresztúron. És ma a gagiak mégsem termelnek szőlőt. Ennek pedig az az oka, hogy valamelyik fejedelem egyszer a só árát feleremelte. A gagiak nagyon zokon vették, hogy nekik ezentúl drágábban kell fizetni a sót és elhatározták, hogy bosszút állanak.

Bosszút pedig úgy akartak állani, hogy a hegyekből kivágják a szőlőt és vetnek helyébe sót. Hadd teremjen inkább sót, de biz ők olyan drágán nem veszik a fejedelemtől. Úgy is tettek; a szőlőket mind kivágták, a hegyeket sóval bevetették és várták tavaszon, hogy mennyi sójuk terem.

Természetes, hogy só nem termett, de szőlő sem.

(Csulak L. „Góbéságok” 1902.)

Ha meghallják a lovak.

Az udvarhelyi vámnál megállítja a vámos a Gyurka bá szekerét és kérdi, hogy:

— Mit viszen eladni?

Gyurka bá odahajol a vámos füléhez és súgja lassan: zabot.

A vámos nem érti, hát újra kérdi, de Gyurka bá csak súgva mondja ki a zabot. A vámos dühös lesz és ráreccsent kemény hangon:

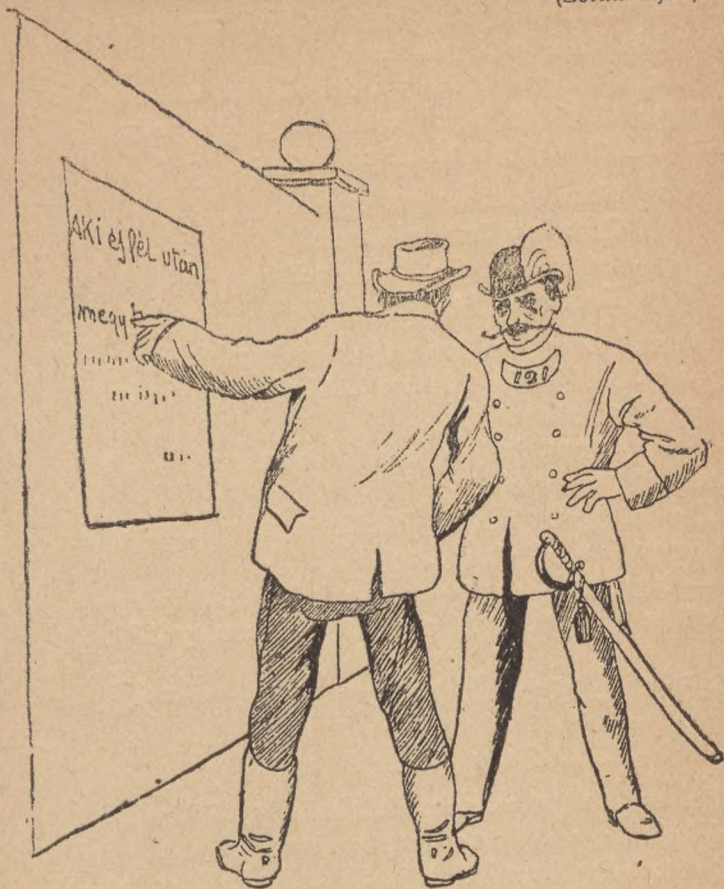
— Miért nem mondja kend hañosabban?

— Mert ezek a szegény lovak alig bírnak menni a sok szalmától, amit a télen megettek, aztán ha meghallják, hogy zabot viszek a városba eladni, hát itt a vámtól visszafordulnak!...

(Márkos Mócsi.)

A góbé csendzavarása.

(Zórád rajza.)

A kézdivásárhelyiek ugyan nagyra valának az új rendőrkapitánynyal. No, az akkurátus*) ember, majd rendbeszedi az éjjeli duhajkodókat. Ki is doboltatta a városban, hogy *aki éjjel után megy haza és dalol*, azt rögtön bekísérik. A dobolással sem elégedett meg

*) Egyenesgondolkodású.

a buzgó új ember. Még falragaszokkal is tudtára adá mindenkinek, akiket illet, hogy az éjjeli csendzavarás tilos a kézdivásárhelyi góbéknak.

Józsias bátyám hallotta a dobolást is, elolvasta a falragaszokat is, de nem javult meg. Éjjél után két órakor dalolta végig a piactéren, hogy:

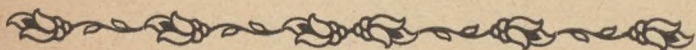
Nem ettem én ma egyebet,
Csak egy fazék aludttejet,
Azt is csak úgy kalán nélkül,
Megélek a babám nélkül.

A rend éber őre eléje toppant és megállította a hangos góbét. Józsias bátyám kötekedett a rendőrrel, de a rendőr makacs vala.

— Maga rendőr! Maga tartsa be a rendszabályt! Olvassa el a rendeletet!

Egy falragaszt betűzni kezdének, hogy „*aki éjjél után megy haza és dalol...*”

— Itt álljunk meg! — magyaráz Józsias bátyám — hát mikor mondtam én azt, hogy *hazamegyek?*...

Ha tó van, béka is akad.

Folyamodott a felszaporodott székely fiókközség a püspökhöz, hogy ők már annyian vannak, hogy egy papot el tudnak tartani, hát adjanak nekik külön papot.

Jó reménység fejében el is kezdték építeni a paplakot.

— Ugyan minek vesződnek kendtek bizonytalanra azzal az építkezéssel — feddi az anyaközség papja a falu bölcseit. — Hátha nem is fog adni a püspök keeteknek új papot s szégyenszemre üresen marad a ház?

— Soh'se féljen attól a tisztelend'úr — szólal fel egy öregebbecske — csak tó legyen, hát béka es akad belé elég!...

Hogy ment a góbé Amerikába?

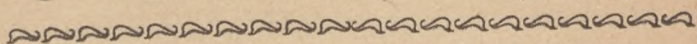
(Szepesi rajza).

Mócsi bá nagy készülődés után elment Amerikába. Hanem Fiumében trachomásnak találták a szemét és visszaküldötték a falujába. Hogy mégis gyalog ne jöjjön haza, hát a harmadik faluba eléje vitték a háts kan-
czát. Úgy jött bé a faluba. Mikor meglátja két hét
mulva az érkező Mócsi bát a tanító, hát eléje megy
örömmel:

— Ládd-e szomszéd, milyen jó, hogy elmöntél!
Legalább itthon vagy! . . .

(N. B., Segesvár.)

Vendéglátás.

— Hát ecsém, van-e még valamid az apai örök-
ségedből?

— Bizon, nem sok, csak egy darab legelő, de
ha arra jár keed, jó szüvel látom ebédre.

(Csulak Lajos.)

A hasfájós góbé.

Gyuri bá éppen a dohányleveleket simogatta, mikor kitekint a nagyház*) ablakán s látja, hogy a fináncok a kapun beléptek. Odaszól az asszonynak:

— Pakold el feleség!

Uccú neki a vetett ágynak. Kihúzza egy párnát. A hasára szorítja két kézzel és úgy kifut a házból, hogy az ajtóban szembe jövő fináncok közül egyiket fellökte. Szaladt hátra a csürbe. A csürkapun át a kertbe, a kert végén átugrott és a mezőn nyargalt tovább. A fináncok a nyomában rohantak utána, hogy megfogják, hiszen fel vala jelentve Gyuri bá, mint dohánycsempész. Kint a mezőn, a domb alatt végre lefekszik és bevárja az utána igyekező fináncokat.

— Hála isten nincs már semmi bajom — mondogatja Gyuri bá magában.

A fináncok szidják. Elveszik a párnát, átkutatják. Keresik a dohányt, de csak tollat találnak benne.

— Hiszen itt nincs dohány! Miért futott kend?

— Mert már egy esztendeje gyomortekergésem van. Úgy megszorít a görcs, hogy szinte meghalok. Hát ilyenkor amit kaphatok a kezembe, azt a hasamra szorítom és addig futok, amíg a görcs kiáll a hasamból. Ilyen az én hasfájásom.

A fináncok hasztalan keresték a hasfájós Gyuri bá dohányát.

(J. D.)

A döfös berbécs.**)

Olyan döfös berbécs került a faluba, hogy mindenkit fellökött, ha eléje került. A falu legényeit, akik

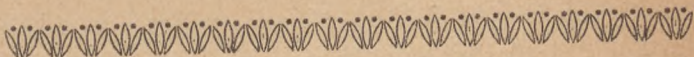
*) Nagyház = első vagy parádés szoba.

**) Berbécs = kos.

le akarták fogni, rendre leterítette. Végre akadt egy erős legény. Az le is nyomta a berbécset, hogy a feje a földbe nyomult, de nem soká bírta tartani, aztán a gyöngeségét sem akarta bevallani, hát bölcsen odaszólt a legénytársaihoz:

— Jertek legények, eresszük el ezt a szegény berbécset, nehogy még baja essék.

(T. A., Kolozsvár.)

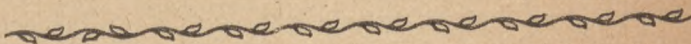

Földosztás inzsellér nélkül.

A János bá fia, Mózsi házasodni akart, hát a földet el akarták osztani. Mózsi mérnököt akart a földméréshez, de János bá inzsellér nélkül is holtbiztosra ígérte az elosztást.

— Tudod fiam! A két szélről egyszerre elindulunk, aztán ahol találkozunk, ott lesz a közepe, oda cöveket verünk, azután határkövet viszünk. Ehhöz nem kell nagy tudomány!

(N. B., Segesvár.)

A kicsi góbé.

— Hány éves vagy kis fiam? kérdi egy városi a sepsiszentgyörgyi piacon a székelgyerektől.

— Én bizon éppen három esztendő — feleli a gyerek

— Honnan tudod, hogy éppen három?

— Abból, hogy minden legénykének három esztendő korába adnak harisnyát*) s édesanyám tegnap adáram ezt a harisnyát.

(J. D.)

*) Harisnya = házigyapjából készült nadrág, de zsinórozás nélkül.

A zöld saláta.

Valami nagyúri ebédre meghívták Sándor bált. Jól is ment az úri tempó, Sándor bá szépen viselte az úri szokás között magát, hanem amikor a sült-höz az ecetes, fehér cukorporos, zöld salátát behozták, hát már ebből nem mert enni.

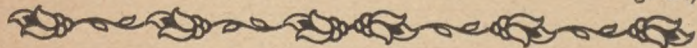
— Tessék venni Sándor uram! — kínálják.

— Met én ebből nem igen merek enni!

Ugyan miért?

— Met ez olyan erősen zöld instálom, hogy még megfogamzik bennem, akár a palánta a jó földbe.

(J. D.)

A székely telepes.

Székely telepes került az oláh vidékre, a fehéregyházi Petőfi-sírkert mellé. Arra sétál egy úr és kérdezi:

— Jó ember, be szép gyümölcsfái vannak a kertjében. Sok gyümölcs terem rajtuk, úgy-e?

— Dehogy! Egy szem se!

— Hogy lehet az?

— Mert mind ellopják.

— Hát mért nem csináltat tisztességes kerítést neki?

— Az se használ semmit!

— Miért nem?

— Mert azt is ellopják!

— Dejszen akkor a maga helyében őrt állanék a kertbe.

— Azt is megtettem, az se használ semmit!

— Miért nem?

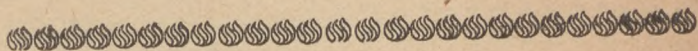
— Mert megagyabugyáltak!*)

*) Agyabugyálás = agyabafőbeverés.

Elették a legelőt.

- Mi a fene, hiszen a ti falutokba ott a sok marha, aztán nincs legelő.
- Tagosítottak s ették a marhák elől azt is.
- Hogy a fenébe lehet az te?
- Hát hogy szántót csináltak belőle.

A góbé közmunkája.

- Kend megy közmunkára János bá? Mért nem küldi a gyermeket, a fiát?
- Mert hogy olyan rosszul vagyok, hogy nem tudok dolgozni, hát én megyek.

(N. B., Segesvár.)

Sorsjegyet vesz a góbé.

Vargyas Pétert éppen ötszáz forintért szorongatta a bank. Eszébe jut, hogy milyen jó volna most a lutrin nyerni. De nincs lutri, hát próbál a sorsjeggyel. Bemegy a városba, belép a trafikba.

— Itt árulják a sorsjegyet? — kérdi.

— Itt azt. Hát milyen tetszik?

— Amelyikkel ezer forintot nyerek.

— Ezzel százezret is nyerhet! — dicséri a trafikos.

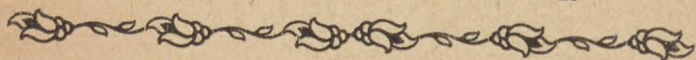
— Nekem az nem kell, nekem csak ezer forint kell, de biztosan.

A trafikos rámondja, hogy azzal biztosan nyer. Vargyas Péter kifizetné az árát, de még beszél elébb, mert neki szorítja a bank a bőrét.

— Tudja mit az úr! Ez a sorsjegy ezer pengőt nyer biztosan. Adja ide felét most. A másik ötszázért majd eljövök.

— Hm! van kendnek esze!...

— Hiszen az észet nem a trafikba árulják! — vágott vissza Vargyas Péter és ott hagyta a sorsjegyet.

Met az úr csak a zsákot mondta.

Egy tarisznya vágott dohányt kapott a góbénál a finánc. A beszéd rövid volt:

— Fogja ezt a zsákot és hozza!

Gyurka bá a kacorral*) hirtelen kihasította a zsák fenekét, aztán felnyalábolta és vitte. Hanem amire beérkeztek a községhezára, hát üres volt a tarisznya. Ráivall a finánc Gyurka bára, de a góbé sem hagyja az igazát.

— Met az úr csak a zsákot mondta!...

*) Kacor = görbeélű kés.

Góbé halottkém.

A székely halottkém igen akkurátos ember. A halottlevelet lelkiismeretesen állítja ki még a legkisebb halott-ról is. Meghala a Boris asszony egynapos kislánya. Töltögeti ki a halottkém a rovatokat. Mikor odaér a kérdéshez, hogy mi volt a halott foglalkozása, csendesén odaírja:

— Csecsszopás.

Létraáruló góbé a városban.

Az erkélyen egy család ült. De ezek a városi urak mindig olyan szomorú arcúak, hogy a góbé nem jót gondolt. Főlnézett az emeleti erkélyre, fölkiáltott a szomorú arcú úrinépséghez, akik a vidám góbé esze szerint felszorultak:

— Ugy-e baj van? Ugy-e szeretnék ha egy létrát támasztanék a menekülésre? ...

Felebarátság.

Verekednek a székely legények. Egyik erős legény hatalmas ütéseket suppan a másik oldalára. Odamegy a pap és csillapítani igyekszik a verekedők hevét.

— Ne üsd fiam, hiszen az felebarátod!

— Nem azt a felét ütöm, amelyik a barátom! —
vág vissza a székely legény és falhoz szorítva tovább dőngeti a felebarátja féloldalát.

Mikor az asszony az úr.

Egyik székely atyafi híres volt a papucskormány túrése miatt, vagyis nála az asszony volt az úr a háznál. Valami ügyes-bajos dolgát végezte el a városban, aztán két régi jóbarátját meghívta örömében vásárra ebédre. Mikor hazaérkezik s beszámol az útról, hát megemlíti a hívott vendégeket is.

— Asszony, ha azok jönnek a házhoz, akiket meghívtam, hát a fejemmel igent intek s arról aztán tudd meg, hogy fájin*) vendégek vannak, hát minden jó legyen! ...

— Én nem bánom, de tuggya meg kend, hogyha én a fejemmel nemet intek, hát akkor abból a minden jóból semmitem lesz ...

(Tarcsafalvi Albert Kolozsvár.)

*) Fájin = finom, előkelő.

Kaláka után.

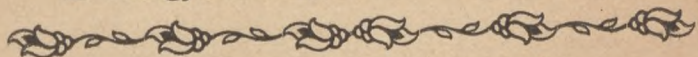

Bíró Zsiga éppen kalákából ment haza, ahol kellenél többet ivott. Útközben hazafelé tántorog és elejti fejről a kalapját. Megáll előtte és beszél:

— Te kalap... te kalap, ha én lehajolok utánad, én is leesem. Én fölemellek téged, de te nem emelsz föl engemet, hát jócakát!...

Es otthagya a kalapját.

(Izsák Lajos, Kadács.)

Megállja a helyét.

Éppen gátkötésre rendelték ki a falu népét. Gábor bá egy kicsit elhízott ember vala, hát nem igen tetszett a munka. Megállt egyhelyben. A munkafelügyelő rászólt:

— Siessen Gábor bá! Dolgozzon kend is!

— A teremtettségét! Én megállom a helyemet mindig!

— vág vissza Gábor bá.

— Éppen csak az a baj, hogy megáll kend és nem dolgozik!...

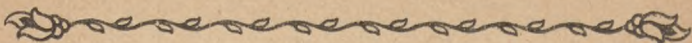
(Barabás József, Ségessvár.)

Az anyanyelve.

Van olyan község is a Székelyföldön, ahol román és magyar nyelvűek egyforma viseletben járnak. Ott történt, hogy a más megyei tanító odakerülve, megkérdezte szeptemberben a beiratásnál a gyermek anyjától:

— És az anyanyelve?

Erre az édes anya hosszúra kiölté nem mindennapi nagyságú nyelvét, hadd lássa a tanító úr a gyerek anyanyelvét egészen.

Kenyérpirítás.

Ránkoros*) volt Csepű Józsi és Balló Gyuri, de favágni együtt mentek az erdőre a haragosok, mert szerették bosszantani egymást. Az erdőben tüzet raknak, aztán kenyeret pirítanak. Csepű Józsi odatámasztja a tűz felé a karima barna kenyeret, hogy piruljon, mert szalonnát akart rá csepegtetni. Közben a legelni elbocsátott lovai zavarogtak, hát odaszól Gyurihoz:

— Te Gyuri, vigyázz a kenyeremre, aztán szólj, ha ég!

— Jó, jó! — mondja Gyuri — vigyázok.

Csepű Józsi soká maradt távol, mert a lovakat újra kellett guzsba kötni, hogy ne menjenek messze. Aztán a szekérnél volt valami dolga. Egyszer odaszól Balló Gyuri:

— Te Józsi te! ég a kenyered!

Fut oda Balló Józsi, hát akkor már lánggal égett a kenyere. Káromkodott, szidta Gyurit, de az is megmondotta nagy igazán:

— Azt mondtad, hogy szóljak, ha ég a kenyered. Szóltam. Hát az sem tetszik? . . .

*) Ránkoros = régi haragosok.

Góbé a nem dohányzóban.

Beül a székely a nem dohányzó vasúti kocsiba, de a pipa a szájában van. Meglátja az írást. A kiégett pipát kiveri, kitakarítja, aztán előveszi a dohányoszacskót és megtömi. Hanem nem gyujtott rá, csak a szájában tartotta, mert pipa nélkül fabatkát ér az élet.

A vonat elindul. A kalauz bejön a kocsiba és rászól a székely góbéra:

— Itt nem szabad dohányozni.

— Én nem dohányozom.

— Pipálni sem szabad!

— Én nem pipálok.

— Ott a pipa a szájába!

— A csizma is a lábamon van, aztán mégse gyalogolok ...

(Kiss János.)

Azt nálunk a bolond is tudja!

Iskolalátogatásra indult az udvarhelyi református esperes télidején szánon. Egyik falu végén, ahol az utat elborította a hó, odaint magához egy gyereket.

— Jöszte fiam, jöszte! téged úgye Ferkónak hívnak?

— Ingemet neki hát mét?

— Hát nem tudnád-e fiam megmondani, hogy merre visz itt az út Fancsal felé?

— Hát ahajt né — felel a fiú ujjával mutatva — éppeng a Gyurka Están keresztapó pityóka*) feődje mellett ecceribe csá**) -val.

— Hiszen én nem tudom, hogy melyik itt a keresztapád földje; meg azt se tudom, hogy az a csá merre van.

— Nem tudja-e? Ugyan kijed kicsoda, miféle ember?

— Ejnye koszos fattyú — riad rá az esperes türelemvesztve — mi közöd hozzá?... Hát én az udvarhelyi esperes vagyok, a nagy pap! tudod-e?

— Hő! hő! hó! — nevetett a gyerek, — nó meg az ugyancsak váltig bolond ember vót, aki kigyendből hesperest csínyát, ha kien még annyit se tud, hogy hát meik itt a keresztapó pityókafeődje; *hiszen ezt nálunk még a legkisebb gyerek, meg a bolond es jóó tudja.*

*) Pityóka = burgonya.

**) Csá = jobbra, ökörhajtásnál használják.

A székelő tanonc.

Pestre hozták a kis góbét iparostanoncnak. Biz a beteg lett a rossz levegőben szegény, hát orvost hívatnak hozzá, aki kikérdezte a kis góbét mindenről. Még a végén azt is megkérdezte tőle, hogy:

— Van-e széked?

— Nekem nincs, instálom doktor úr, de édesanyáméknak hat es van, szép tulipántos.

Uszástanulás.

Székelyföldön sok a gimnáziumbajáró. A nyári szünidőben otthon azért dolgoznak a mezőn, mert nem biztos, hogy urak lesznek-e, vagy gazdaemberek a pár holdacskán. A Feketeügy folyóban sokan fürödtek a nyári vakációzó diákok. Bizony az egyik nem tudott úszni és majdnem belefulladott. Mikor a Feketeügy partján eszméletre tért, hát kitört belőle a keserűség:

— Többet sohasem megyek a vízbe, amíg meg nem tanulok úszni!

(J. D.)

Jól tejelő tehén.

Bölcs ember volt Istók bá, nem hiába pásztoroskodott tizenkét esztendeig. Aztán akad egy olyan tehénre, amely alig adott tejet. Rossz tejelő volt, hát elvitte a vásárra. Ott addig dicsérte, hogy csakugyan megvették a tehenet. És kérdi a vevő Istók bától:

— Ad-e tejet? Milyen az erkölcs?

Feleli erre a bölcs Istók bá:

— Ha nem ügyelnek, a saláta a kertbe nem marad meg ettől! (Vagyis a salátát mind megeszik, mert tej nem lesz.)

(J. D.)

A tehén baja.

— Ennye bácsi, be jó forma tehene van; szeretném megvenni.

— El es adnám, de nem lehet, mert nagy baja vagyon neki.

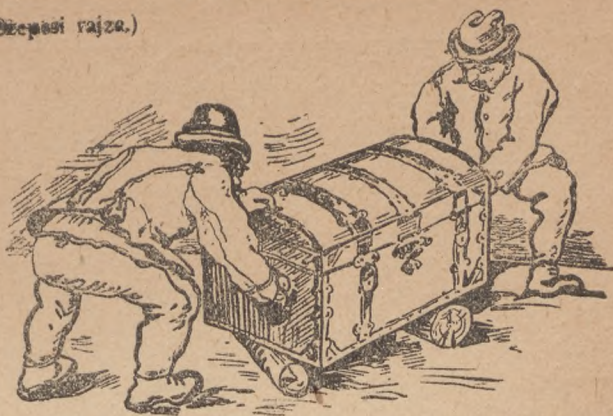
— A nem lehet, nem es láccik rajta semmi sem.

— Méges van baja, met le vagyon foglalva adóba.

(Csulak L. „Góbéságok” 1902.)

A fősvény ember.

(Szepesi rajza.)

Timár Mózsiék éppen a kizupált János sógor holmiját szedték le a szekérről, mert hazajött 12 évi katonaszkodás után.

— Hát csakugyan olyan fősvény ember az János sógor? — kérdi Mózsi bá.

— Az a! Még lámpát sem gyujt, hanem úgy a holdvilágnál — pipázik.

Kútba esett a góbé.

Están bánál kutat ásnak. Jó vizet találnak. Az ács másnapra ígérte a kútrámát, azért ott hagyják és áldomást ittak. Están bá tisztességesen beszipott és hazamenet a kútba esett szürkületkor. A víz csak hónaljig ért, de Están bá annál inkább kiabált. Jött is Rebi néni, a felesége. Hívja a szomszédokat és azok négyen kihúzzák kötéllal a kútból Están bát. A góbé, amikor már künn van a vízből, elkezd kacagni. Kérdik tőle, hogy miért kacag?

— Azt kacagom hé, hogyha a kötelet eleresztem vala, hát mind a négyen hogy hanyattestetek volna!...

Az aratók dalolnak.

Dalolva jönnek az aratók. Levágták a hullámszó kalásztengert. Ma aratóünnep lesz. A füstösképző cigánybanda ropogósan húzza a talpalát valót. A legények, lányok reggelig tánczolnak. Messze hallatszik a kurjongatás, muzsikaszó.

A gazda a kapuban várja az aratókat. A legidősebb arató tisztességtudólag leveszi a kalapját. Odaáll a gazda elé, hogy elmondja köszöntőjét. Egyszerre vége szakad a ricsajnak. Az öreg Andrást körülállják és áhitattal hallgatják szavait, mert az öreg szépen beszél és igazat mond:

*„Adjon Isten gazduramnak jó estét!
Bő áldással raktuk minden keresztjét.
Mauthnertől szereztük a vetőmagot,
Bizony mondom: bőséges termést adott.”*

Az aratók búsulnak.

A szomszéd határban nem dalolnak az aratók. Szomorú a gazda, mert gyöngé a termés. Azon gondolkozik, hogy érdemes lesz-e levágni. Hiszen csupa szalma. Egy esztendő munkája kárba veszett, mert rossz volt a vetőmag.

Búsul a gazda. Sír a felesége. Kenyér nélkül maradtak a gyermekek. A szomszéd határból kurjongatás, muzsikaszó hallatszik. Ott dalolnak az aratók. Itt még keserűbb a gazda csalódása. De tudja már, hogy hol követte el a hibát! Nem vetett megbízható magot. Erre az esztendőre már minden késő!

Föltekint az égre. Nagy szomorúságában csendesesen felsóhajt;
„Én Istenem segíts meg, ne hagyj el! Odaát a más határban dalolnak az aratók. Én csak sóhajtozom. *De fogadom, hogy soha többé máshol vetőmagot nem veszek, mint csakis Mauthner-től.*

Tengelykenés.

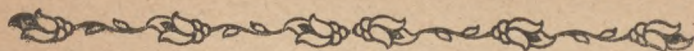
Ugyancsak a tanító beszélt az egyik székellyel a föld forgásáról, meg a föld tengelyéről. A góbé hamar végezett a tudománnyal.

— Mennyi ideje foroghat ez a föld a tengelyén?

— Lehet egy millió esztendeje — feleli a tanító

— Nohát lássa-e tanító úr, azt a tengelyt azóta senki sem kente meg, hát azért nem foroghat a föld.

(Izsák Lajos, Kadács.)

Szokása szerint.

Teheneket őriztek a székelgyerekek. A bizony az egyik tehén a posványba úgy belesülyedt, hogy csak a feje látszott ki.

— Te Jóska — szól a nagyobb fiú — én hazahajtom a többi márhát, hogy apámékat kihívjam, te addig ügyelj a tehenre, nehogy esmég a törökbúzába menjen szokása szerint.

(S. J.)

Jó kepek.*)

Hármas határ vala még akkor. A földek szerteszét valának a határba. Aratás után, hordáskor kérde egyik székel a másiktól:

— János bá! Kied honnét viszen a papnak kepe?

— Hát úgy hánytuk-vetettük meg a dolgot Mózsival, hogy Kaszabükkből, met ott van az idén leggyönggőbb búzánk.

(N. B. Segesvár.)

*) Kepe = papér gabonából.

Nem foroghat a föld.

(Zórád G.
rajza).

Mócsi bá tudományos dolgokról beszél a tanító úrral. Eppen a csillagos égről, a bolygókról beszélgetnek. A tanító úr sokáig magyarázza azt is, hogy miként forog a föld. Mócsi bá hosszasan gondolkozott és csak azután szólt:

— Már ha a föld forog, akkor miért nem ömlik ki a víz a kutamból?

J. D.

A csuda csont.

Két góbé erdőlés közben rátalált egy nagy állat csontvázára. Körüljárták, nézegették és szörnyűlködtek rettenetesen.

— Vajjon miféle csuda állat lehetett?

Azt mondja a másik hosszú gondolkozás után:

— Már én komé csak azt mondom, hogy ez valami volt, valahonnan jött s valami megette!...

(L. D., Pest.)

Kukoricaszártépők, répavágók, szecs-kavágók, fülesztők, járgányok a legjobb és legmodernebb kivitelben, olcsó árak és kedvező feltételek mellett.

Hullámos tárcsájú tárcsásboronák

tagadhatatlan az egyedüli tökéletes munkát végző tárcsásborona, mit a magyarországi gazdák számtalan elismerése is bizonyít. — Könnyebben jár, jobban fordít és porhanyít, mint a **homorú tárcsa**. — Mielőtt homorú tárcsásboronát vásárolna, nézze meg, avagy érdeklődjön a **hullámos tárcsájú tárcsásboronák** számtalan előnyei felől. Mielőbbi megrendelést kérünk a tavaszi időnyre, mert a kereslet igen nagy.

== Ajánlattal készséggel szolgál: ==

BÄCHER RUDOLF—MELICHAR FERENC

== Magyarországi vezérképviselő: ==

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező u. 68.

Táviratcím: **POKRÓC TELEP** Somogy-szill.

LÓPOKRÓC ELŐNYÁRAJÁNLAT!

Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen közvetlen a fogyasztókkal óhajtott összeköttetésbe lépni. Árunk még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyysága és áruink elsőrendű kiváló jósága reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönseget állandó vevőinknek nyerjük meg.

Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasútállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk. ÁRAINK: Elsőrendű, nehéz téli uradalmi gyapjúpokrócok.
1. sz. legjobb minőségű, 220 cm. hosszú, 175 cm. széles, ára 5.50 frt.
2. sz. legjobb minőségű, 200 cm. hosszú, 165 cm. széles, ára 4.75 frt.
3. sz. legjobb minőségű, 180 cm. hosszú, 145 cm. széles, ára 4.— írt darabonként, minden kívánt színárnyalatban. — Rendelések a beérkezés napján a legpontosabban eszközöltetnek. — Ilyen minőségben és mérethen ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég sem szállíthat. — Megrendelési cím: „**SOER**” Magyar Lópokróc Szétküldési Telepe, Somogy-szill.

KEMNA szabadalmazott

FORRÓGŐZEKÉI

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füstcső-túlhevítőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-túlhevített rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Telefon: 91—21.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgál:

KEMNA J.

BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. sz.

Sürgőnycím: KEMNA, BUDAPEST.

Hova forduljon a szövetkező?

Az első lépés a legnehezebb. Az emberek a szövetkezetek alakításánál is ezt érzik, mert nem tudják, hogy hova forduljanak. Alább találhatók a legszükségesebb tudnivalók a kezdő lépéshez.

Fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Alapszabályát megküldi a „*Hangya*“, Budapest, IX., Boráros-tér 1.

Pinceszövetkezet.

Alapszabályait megküldi a m. kir. földművelésügyi minisztérium, Budapest, V.

Földbérlo szövetkezetek. — Gazdakörök.

Alapszabályt és útbaigazítást ad a „*Magyar Gazdaszövetség*“, Budapest, IX., Üllői-út 25.

Állatbiztosító szövetkezet.

Alapszabályt küld a „*Magyar Kölcsönös Állatbiztosító Szövetkezet*“, Budapest, IX., Üllői-út 9.

Biztosító szövetkezet.

Biztosítások tűz, jég, emberéltre stb. „*Gazdák Biztosító Szövetkezete*“, Budapest, VIII., Baross-u. 10.

Tejszövetkezet.

Alapszabálymintát és útbaigazítást ad a m. kir. földművelésügyi minisztérium, Budapest, V.

Hiteliszövetkezet. — Ipari szövetkezet.

Falusi hiteliszövetkezetek, asztalos, lakatos, cipész stb. beszerzési és értékesítési szövetkezetek, házi ipari szövetkezetek alakítására segédkezet nyújt az „*Országos Központi Hiteliszövetkezet*“, Budapest, VIII., Baross-utca 13.

"KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA".

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó vállalata, karöltve a "Pátria" irodalmi és nyomdai részvénytársasággal, megindította a "Köztelek Olcsó Könyvtárát".

A "Köztelek Olcsó Könyvtára" minden füzetét hazánk legkiválóbb szakírói, könnyen érthető, népies modorban írják; a modern gazdálkodási tudomány legújabb vívmányait felölelő, magas színvonalú, értékes munka minden egyes füzet.

A vállalat öt évre terjed és 60—100 füzetből fog állni. Egy-egy évfolyamra az előfizetés esepán 5 K-ba kerül s ezen kis összegért az 1—12. számú füzeteket kapja az illető, bérmentesen megküldve. Az "Olcsó Könyvtár" öt évfolyamában felöleli az összes mezőgazdasági termelési ágakat, hasznos tanácsokat ad az adóügyekre, a gazdaságban előforduló jogi kérdésekre vonatkozólag, foglalkozik a hitelkérdéssel, a biztosításra, eladásokra vonatkozó összes tudnivalókkal. Olyan általános, minden felölelő könyvtárt szerez magának az előfizető, a melyből minden gazdaságban előforduló kérdésre a legpontosabb, szakszerű felvilágosítást nyerheti.

Az I. évfolyam megjelent füzetei:

1. Az istállótrágyáról. Irta: Cserháti Sándor ... K —.50
- 2—3. A szarvasmarha tenyésztése. 29 ábrával. Irta: Kovácsy Béla. Kettős füzet ... K 1.—
4. A gabonafélék termesztése. 10 képpel. Irta: Grabner Emil ... K —.50
- 5—6. Baromfi-tenyésztés. 26 ábrával. Irta: Hreblay Emil ... K 1.—
7. Adóügyi tanácsadó. Irta: Hollady Nándor ... K —.50
- 8—9. A jó pinceszagda. 36 ábrával. Irta: Pettenkoffer Sándor ... K 1.—
- 10—11. A takarmányozás alapvonalai. Irta: Cselkő István ... K 1.—
12. Milyen gyógynövényeket természetesen a kigazda? 14 képpel. Irta: dr. Péter Béla ... K —.50

A II. évfolyam megjelent füzetei:

- 1—2. A igásló tenyésztése. 43 ábrával. Irta: Kis Mihály ... K 1.—
3. A műtrágyák helyes alkalmazása. Számos ábrával. Irta: Kerpely Kálmán ... K —.50
4. Sertés-tenyésztés. 25 ábrával. Irta: Dorner Béla ... K —.50
- 5—6. A kigazda mezőgazdasági gépei. 41 ábrával. Irta: Ifj. Sporzon Pál ... K 1.—
7. A kapásnövények termesztése. Számos ábrával. Irta: Rösler Károly ... K —.50
8. Fejőstehenek takarmányozása és borjúfelnevelés. Irta: Cselkő István ... K —.50
9. Baromfi-hizlalás és értékesítés. Számos ábrával. Irta: Winkler János ... K —.50
10. Állattenyésztési tanácsadó. Irta: Matlaszkovszki Tádé ... K —.50
- 11—12. A kigazda mezőgazdasági gépei. II. füzet. Sok képpel. Irta: Sporzon Pál ... K 1.—

Megrendelhetők a "PATRIA" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésénél, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

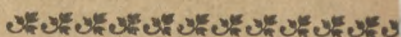
PÉTERFY TAMÁS MUNKÁI

Kacagó szövetkezetek (Szövetkezeti vidám- ságok)	1.-
„Nete ne!” (Eredeti szé- kely góbéságok) ...	1.-
A góbé a gazdaságban (Humoros tárcák) ...	1.-
Közös sors (Székely regény)	2.-
Gyászkirály (Regény)	3.-
Székely mesék (Gyer- mekeknek)	1.-
Virágmesék (Gyerme- keknek)	1.-
Cigány mesék (Gyer- mekeknek)	1.-
Petőfi regék	-61
Gondolatok (Péterfy munkáiból)	-31

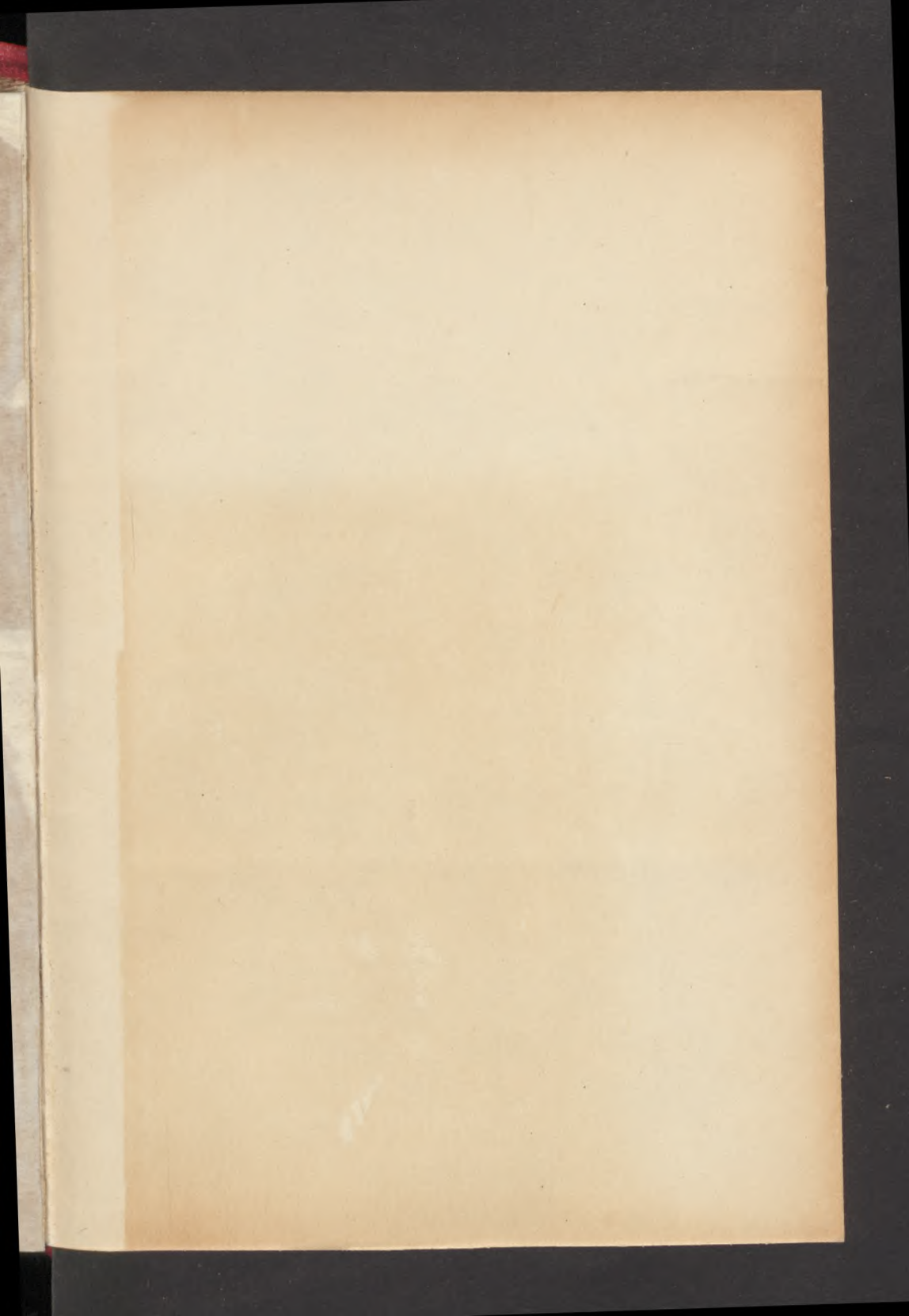
Az ár postai küldéssel együtt
értendő! Megrendelhető
postautalványon.

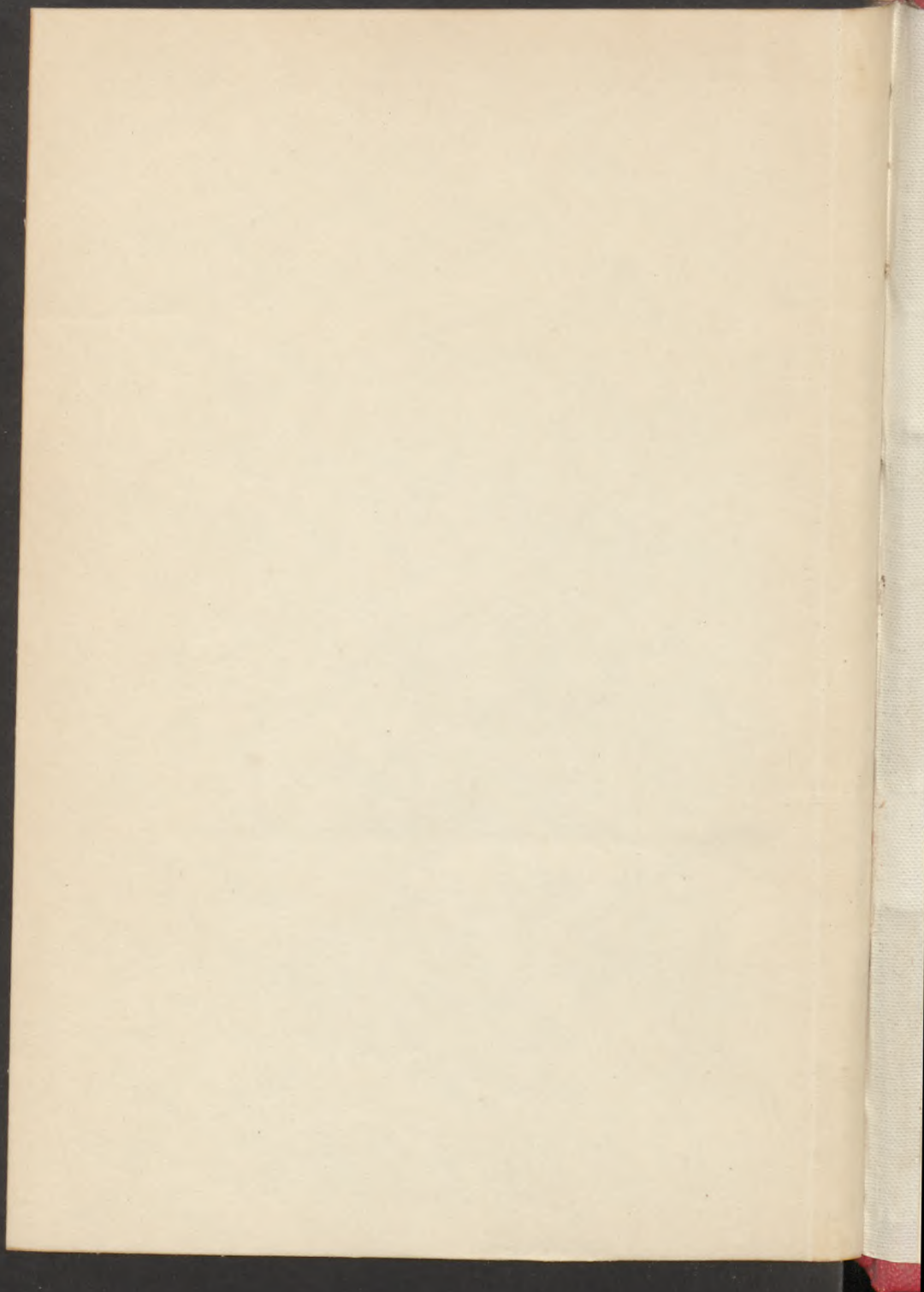

Cím:

②

Péterfy Tamás, Budapest, IX., Köztelek

1971 MAJ 51

